

PIRMA DALIS

Neramūs vandenys

Kartais jie išties būna negyvi

Vilmingtonas, Šiaurės Karolinos kolonija
1776 m. liepa

PIRATO GALVA PRANYKO. Viljamas nugirdo, kaip netoliese prielaukoje būrelis smalsuolių svarsto, ar dar išnirs.

– Nee... jau nepasirodys, – purtydamas galvą atrėmė metisas nuskuriosiomis drapanomis. – Jei dar nesusėdė *oli-gatorius*, vanduo tikrai nusitemps dugnan.

Panašus į medžioklį žmogėnas liežuviu perstūmė tabaką į kitą burnos kampą ir, nusispjovęs vandenin, paprieštaravo:

– Ne, ne, dienele kitą dar paplūduriuos. Galvą laikančios sausgyslės saulėje išdžiūsta, sukiėtėjusios pasidaro kietesnės ir už geležį. Taip atsitinka ir su elnių maitomis. Ne sykį tą mačiau.

Viljamas pastebėjo, kad ponias Makenzi greitosiomis dirstelėjo į prielauką ir čia pat nusuko akis. Jam pasirodė, kad moteris išbalė, todėl kiek prisiartinio, kad užstotų ją nuo žioplintojų ir nuo drumzlinio vandens, nors potvynio vanduo ir šiaip buvo užliejęs prie stulpo pririštą lavoną. Pats stulpas kyšojo iš vandens – kaip rūstus priminimas, kad už nusikaltimą laukia bausmė. Tą piratą prieš kelias dienas nuteisė mirti paskandinant dumbliuose pakrantės vandenyse, o jo yrančio kūno atkaklus nenoras pradingti tapo visuotiniu apkalbų objektu.

– Jemi! – staiga šūktelėjo ponas Makenzis ir puolė vytis sūnaus. Berniūktis, toks pat raudonplaukis kaip ir jo mama, paspruko nuo tėvų norėdamas pasiklausti, ką žmonės šneka. Dabar gi įsitvėręs švartavimo stulpelio bandė įžiūrėti pirato lavoną vandenyje.

Ponas Makenzis sugriebė vaiką už apykaklės ir čiupo glėbin. Tas iš visų jėgų bandė ištrūkti ir ištempęs kaklą žvairavo į pelkėtą prielaukos vandenį.

– Tėti, aš tik noriu pamatyti, kaip *oligatorius* praris piratą!

Žioplintojai ėmė kikenti, net ponas Makenzis šyptelėjo į usą, bet metus žvilgsnį į žmoną šypsena dingo. Akimirksniu prišokęs, sugriebė ją už alkūnės.

– Mums jau metas, – nešdamas sūnų Makenzis prilaikė už rankos ir žmoną, akivaizdžiai dėl kažko sunerimusią. – Leitenantas Rensomas, grafas Elsmyras, – pasitaisė ir atsiprašydamas šyptelėjo Viljamui, – žinoma, turi svarbesnių reikalų.

Taip ir buvo. Viljamas ketino pavakarieniauti su tėvu. Jiedu sutarė susitikti prieplaukos užėjoje. Net ir norėdami nebūtų prasilenkę. Viljamas taip Makenziams ir pasakė, kviesdamas dar pabūti. Toji šeima jam patiko, ypač ponias Makenzi. Ir nors jos veidas atgavo normalią spalvą, jauna moteris tik kaltai šyptelėjo glostydama galvytę dukrytei, kurią laikė ant rankų.

– Mums ištis jau metas, – tikino ponias Makenzi žvelgdama į sūnų, vis dar bandanti ištrūkti iš tėvo glėbio. Paslapčiomis dirstelėjo į prieplauką ir iš vandens kyšantį stulpą, o tada ryžtingai pasisuko į Viljamą. – Mažylė tuoj pabus, reikės ją maitinti. Buvo labai malonu susitikti. Gaila, kad tik taip trumpai pasišnekėjome, – pasakė labai nuoširdžiai, o tada švelniai palietė Viljamui ranką, nuo ko jis pajuto pilvo apačioje užplūdusią malonią šilumą.

Tuo metu smalsuoliai klegėjo lažindamiesi, ar skenduolis dar išnirs, nors matėsi, kad visų jų kišenėse švilpauja vėjai.

– Du prieš vieną, kad po atoslūgio niekur jis nedings.

– Penki su vienu, kad kūnas liks, o galvos jau nebus. Tavo kalbos apie sausgysles nieko vertos, Lemai. Dar prieš užliejant potvyniui galva vos laikėsi. Esu tikras, kad vanduo ją nuplės.

Vildamasis nukreipti pokalbį kita linkme, Viljamas griebėsi manieringai atsisveikinti: it koks dvariškis galantiškai pabučiavo ranką ponias Makenzi ir tarsi pagautas įkvėpimo dar pakštelėjo į rankutę mažylei, sukdamas linksmą aplinkinių juoką. Ponas Makenzis keistai į jį pažvelgė, bet neatrodė įsižeidęs – kaip ir dera respublikonui, paspaudė ranką, o tada palaikydamas žaismingą toną nuleido sūnų ant žemės, kad ir tas draugiškai paspaustų ranką Viljamui.

– Ar esat ką nužudęs? – pasmalsavo berniūktis, akis įsmeigęs į kardą.

– Ne, dar ne, – šyptelėjęs atsakė Viljamas.

– O mano senelis tai jau kokius du tuzinus nudaigojo!

– JEMI! – abu tėvai sušuko vienu kartu, ir vaikas staiga susigūžė.

– Juk tiesa!

– Nė neabejoju, kad tavo senelis – bebaimis narsus karys, – rimtu veidu pasakė Viljamas. – Karaliui tokie žmonės labai reikalingi.

– Dar senelis sako, kad tegul karalius pabučiuoja jam į užpakalį, – lyg niekur nieko pridūrė berniukas.

– JEMI!

Ponas Makenzis čia pat delnu užčiaupė savo pernelyg tiesmuką atžalą.

– Niekio tokio senelis tau nesakė! Neišsigalvok! – sudraudė ponias Makenzis.

Berniukas tą pripažindamas linktelėjo galva ir tėvas atitraukė ranką jam nuo burnos.

– Jis tai ne, bet močiutė sakė!

– Čia jau panašiau į tiesą, – vos sulaikydamas juoką murmtelėjo ponas Makenzis. – Kita vertus, tokių dalykų kareiviams girdint mes nekalbame – jie tarnauja karaliui.

– Aišku, – matėsi, kad berniukui jau nebeįdomu. – Ar jau prasidėjo atoslūgis? – persukęs galvą, Jemis viltingai pažvelgė uosto pusėn.

– Ne, – nukirto ponas Makenzis. – Tik po kelių valandų, kai tu jau miegosi.

Ponios Makenzi skruostai iš sumišimo žavingai išraudo. Atsiprašydama ji šyptelėjo Viljamui ir visa šeimyna paskubom nuėjo, o Viljamas, apimtas prieštarų jausmų – gniaužiamo juoko ir užplūdusio jaudulio, – liko stovėti.

– Ei, Rensomai!

Šaukiamas vardu, atsisuko. Haris Dobsonas ir Kolinas Osbornas – abu subleitenantai iš jo pulko. Aiškiai paspruko iš tarnybos, kad pasidairytų po Vilmingtono linksmybių vietas – kad ir prastos reputacijos.

– Kas jie? – Dobsonas akimis nulydėjo greitu žingsniu nueinantį būrelį.

– Ponas ir ponias Makenziai, mano tėvo draugai.

– Tai ponias ištėkėjusi? – nužiūrindamas jauną moterį, Dobsonas papūtė lūpas. – Sakyčiau, kliūtis, bet koks tas mūsų gyvenimas būtų be iššūkių?

– Tikrai? – Viljamas skeptiškai pažvelgė į savo nediduką draugą. – Jei ką, jos vyras gal trigubai už tavę stambesnis.

Osbornas išraudęs nusijuokė.

– Jos irgi dvigubai daugiau nei tavęs! Pritrėkštų tavę, Dobi!

– Iš kur ištraukei, kad būčiau apačioje? – oriai atrėmė Dobsonas.

Osbornas švilptelėjo.

– Iš kur toks potraukis milžinėms? – neatlyžo Viljamas, akimis lydėdamas šeimą, jau beveik dingstančią gatvės gale. – Toji moteris beveik tokio paties ūgio kaip aš.

– Nesikuklink, barstyk druską man ant žaizdos!

Osbornas, nors ir aukštesnis už vos penkių pėdų ūgio Dobsoną, bet visa galva žemesnis už Viljamą, juokais spirtelėjo bičiuliui į kelį. Viljamas išsisuko ir Osborną kumštelėjo. Tas susilenkė ir stumtelėjo Viljamą ant Dobsono.

– Ponai!

Grėsmingas tonas su Londono prastuomenės akcentu, kuriuo trijulę sudraudė seržantas Kateris, buvo it žaibas iš giedro dangaus. Ir nors jaunų

vyrų rangas buvo aukštesnis, jie nedrįso seržantui apie tai užsiminti. Ne-
paisant, kad buvo senesnis už patį Dievą ir maždaug vieno ūgio su Dobso-
nu, prieš seržantą Katerį drebėjo visas batalionas. Jo menkame kūne kun-
kuliavo nebent išsiveržusio ugnikalnio jėgai prilygstanti energija.

– Seržante!

Leitenantas Viljamas Rensomas, Elsmyro grafas, aukščiausio rango ka-
rininkas iš tų keturių, smakrą įrėmęs į skepetaitę ant kaklo, pagarbiai išsitem-
pė. Osbornas ir Dobsonas, virpėdami iš baimės, pasekė bičiulio pavyzdžiu.

Kateris žingsniavo pirmyn atgal – tarsi prie grobio besiartinantis le-
opardas. Viljamas jau regėjo iškeltą plėšrūno uodegą ir prašieptus nasrus.
Laukimas buvo gal net blogiau nei aštrių dantų sukeltas skausmas.

– Kurgi jūsų kareiviai, *serai?* – užriaumoją Kateris.

Osbornas ir Dobsonas puolė teisintis, na, o leitenantas Rensomas šįsyk
nepasimetė.

– Seržante, mano vyrai, vadovaujami leitenanto Kolsono, saugo guber-
natoriaus rezidenciją, o man duotas leidimas pavakarieniauti su tėvu, – pa-
garbiu tonu aiškino Viljamas. – Seras Piteris leido.

Sero Piterio Pakerio vardas padarė įspūdį ir Kateris čia pat užtilo. Nors,
didžiulei Viljamo nuostabai, ne sero Piterio vardas taip stebuklingai suveikė.

– Su tėvu? – prisimerkęs klustelėjo Kateris. – Jūsų tėvas – lordas Džo-
nas Grėjus?

– E... taip, – nenorom pripažino Viljamas. – Pažįstate jį?

Kateriui dar nespėjus atsakyti, netoliese esančios užėigos durys prasivėrė
ir pro jas išėjo Viljamo tėvas. Nudžiugęs, kad tėvas taip laiku pasirodė, Vilja-
mas šyptelėjo, bet nuo įdėmaus seržanto žvilgsnio šypsnyš tuoju pat dingo.

– Nėr čia ko vaipytis it kokiai beždžionei, – rūsčiai sudraudė seržantas,
bet, lordui Džonui draugiškai paplekšnojus šiam per petį, tirados neužbaigė.
Nė vienas iš trijų leitenantų, net ir už didelius pinigus, tokiam familia-
rumui nesiryžtų.

– Kateri! – maloniai šypsodamasis šuktelėjo lordas Džonas. – Išgirdęs
jūsų mielą balsą, tariau sau: „Kad mane kur, juk tai ne kas kitas, o seržantas
Aloizijus Kateris!“ Jūsų balso su jokių kitu nesupainiosi – primena buldogo,
prarijusio katiną, bet mirtinai neužspringusio.

– *Aloizijus?* – vien lūpomis perklausė Viljamo Dobsonas. Tas atsaky-
damas tik neaiškiai murmtelėjo, net nespėjęs gūžtelėti pečiais, nes kaip tik
tuo metu tėvas į jį pasisuko draugiškai linktelėdamas galva.

– O tu, Viljamai, gana punktualus. Atsiprašau, kad vėluoju, – mane užlaikė.

Viljamas jau ketino tėvui pristatyti bičiulius, bet lordas Džonas su ser-
žantu Kateriu leidosi į prisiminimus, kaip vadovaujami generolo Vulfo kovėsi
mūšyje Abraomo lygumose. Atrodė, kad vėl nusikėlė į tuos gerus senus laikus.

Jaunų karininkų trijulė kiek atsipalaidavo, o Dobsonui tai reiškė, kad jau galima sugrįžti prie ankstesnės jų pokalbio temos.

– Tu tikras, kad ta raudonplaukė gražuolė – tavo tėvo pažįstama? – pašnibždom smalsavo Dobsonas. – Paklausk tėvo, kur apsistojo. Gali?

– Kvaily tu! – piktinosi Osbornas. – Anokia ji gražuolė! Nosis ilgumo... kaip Vilio!

– Baik, į veidą net nežiūrėjau, – nusiviepe Dobsonas. – Tik į papukus, atkištus tiesiai man į akis. Verti dėmesio...

– Asilas neraliuotas!

– Ša! – sudraudė Viljamas mindamas Dobsonui ant kojos, kad tas nutiltų. Mat tuo metu lordas Džonas pasisuko į jaunuolius.

– Gal pristatytum man savo draugus? – mandagiai paprašė tėvas.

Viljamas išraudo it burokas – žinojo, kad tėvo puiki klausia, nepaisant, kad tarnavo artilerijos dalinyje, – ir čia pat pristatė bičiulius. Osbornas ir Dobsonas kiek baugščiai nusilenkė. Iki tol tie du nežinojo apie kilmingą draugo tėvą, o Viljamas ir didžiavosi padarytu išpūdžiu, ir jautėsi nepatogiai, kad draugai sužinojo apie jo giminybę su lordu Džonu. Nujautė, kad rytoj vakare apie tai jau kalbės visas batalionas. Serui Piteriui, žinoma, ne naujiena, bet vis dėlto...

Pamatęs, kad tėvas už juodu abu atsisveikina, Viljamas susiėmė, atidavė pagarbą seržantui Kateriui ir nuskubėjo paskui tėvą, palikdamas Osborną ir Dobsoną vienus.

– Mačiau, kad šnekėjaisi su ponu ir ponia Makenziais, – pasiteiravo lordas Džonas. – Jiems viskas gerai?

Viljamas apmetė žvilgsniu prieplauką. Makenziai jau seniai buvo dingę iš akių.

– Ko gero, – trumpai atsakė Vilis.

Neketino tėvo klausti, kur Makenziai apsistoję, bet ta jauna moteris jam vis nėjo iš galvos. Viljamas nebuvo tikras – graži ji ar ne, – bet tos aukso atspalvio blakstienų įrėmintos vaiskiai mėlynos akys tiesiog užbūrė. Nuo to maloniai skvarbaus žvilgsnio širdyje darėsi gera. Neįprastai aukšta, bet... Dievaži, kas per nesąmonės! Ištekėjusi, turi vaikų... be to, raudonplaukė!

– Tu... seniai juos pažįsti? – pasiteiravo Viljamas, prisiminęs keistokas politines pažiūras, regis, išsisknijusias toje šeimoje.

– Senokai. Ji – vieno seno mano draugo duktė. Tokio Džeimso Freizerio. Pameni jį?

Viljamas susiraukė. Vardas lyg ir negirdėtas... Tėvas turi tiek draugų... Negi visus prisiminsi?..

– Jis ne anglas? Ar tą turėjai omeny? Ar tai ne tas ponas Freizeris, pas kurį viešėjome kalnuose, kai tu užsikrėtai... kaip ten... tymais?

Prisiminęs tuomet išgyventą košmarą, jis krūptelėjo. Viljamas vaikščiojo po kalnus apimtas gilaus sielvarto – vos prieš mėnesį buvo netekęs mamos. O paskui, kai lordas Džonas susirgo tymais, Viljamas jau neabejojo, kad ir tėvas numirs, palikdamas jį vieną klajoti gūdžiuose miškuose. Iš to laiko jam mintyse išliko tik baimė ir širdgėla, kuo prieštaringiausi išpūdžiai. Kita vertus, Viljamas kiek miglotai prisiminė, kad ponas Freizeris buvo jam geras, kartą net pasiėmė žvejybon.

– Taip, – tėvas kreivai šyptelėjo, – labai miela, Vili, tik manau, kad ta kelionė tau įsiminė labiau dėl *tavo*, o ne mano nelaimių.

– Nelaimių... – Prisiminimai užplūdo Viljamą karšta banga, nutvilkusia daug skaudžiau nei vietinė drėgmės persunkta vasaros kaitra. – Ačiū! Tas incidentas jau buvo man išsityręs iš atminties, o tu štai ėmei ir priminei!

Tėvas iš širdies smaginosi ir net neslėpė to. Stačiai raitėsi iš juoko.

– Atleisk, Vili, – išspaudė dusdamas, nosinės kamuščiu braukdamas ištryškusias ašaras. – Nesusilaikiau! Tai buvo... o Dieve, niekad nepamiršiu, kaip atrodei, kai tave ištraukė iš tos išvietės!

– Puikiai žinai, kad man tiesiog nepasisekė, – santūriai atrėmė Viljamas. Skruostai degė dėl tada patirtos gėdos. Dar laimė, kad Freizerio duktė nebuvo jo pažeminimo liudininkė.

– Taip, žinau...

Tėvas prispaudė nosinę prie burnos. Lordo Grėjaus pečiai trūkčiojo šiam bandant užgniaužti juoką.

– Gali sau juoktis į valias, – šaltai mestelėjo Viljamas. – Beje, kur einame?

Perėję krantinę – tėvas vis nerimo, šnarpsčiodamas it delfinas – jiedu įsuko į ramią pavėsingą gatvelę, atokiau nuo uosto smuklių ir viešbučių.

– Einame vakarienės pas kapitoną Ričardsoną, – bandydamas atgauti rimtumą atsakė tėvas. Atsikosėjo, išsišnypstė ir įsikišo nosinę kišenėn. – Pono Belo name.

Pono Belo namas baltomis sienomis buvo gražus, bylojantis apie šeiminko turtą, bet saikingai puošnus. Tokį pat išpūdį darė ir pats kapitonas Ričardsonas – vidutinio amžiaus, pasitempęs, gražiai apsirengęs. Šiaip niekuo neišsiskiriantis, ir net jei minioje jums šmėstelėtų jo veidas, po valandėlės jau neprisimintumėte.

Tačiau daug didesnį išpūdį Viljamui padarė dvi panelės Bel, ypač jaunesnioji Miriama, jos išsprūdusios iš po kepuraitės medaus atspalvio garbanos ir didžiulės plačiai atvertos akys, kurių ji nenuleido nuo Viljamo visos vakarienės metu. Mergina sėdėjo per toli, kad galėtų užkalbinti, bet jis vylėsi, kad jo susižavėjimas akivaizdus. *Gal mūsų pažintis šiuo vakaru nesi-*
baigs? – tarsi bylojo Viljamo žvilgsnis. Šypsena, kukliai nuleistos akys aukso

atspalvio blakstienomis, o tada pažvairavimas į praviras duris, vedančias į šoninę verandą. Viljamas atsakė šypsniu.

– Pritari, Viljamai? – jau kiek pakeltu balsu paklausė tėvas, taip leisdamas suprasti klausiantis antrą kartą.

– Taip, žinoma. Nors... apie ką tu? – perklausė Viljamas. Juk, šiaip ar taip, tėvas, ne vadas.

Lordas Grėjus apmetė sūnų tokiu žvilgsniu, kad tas išsyk suprato – jei dabar būtų vieni, tėvas neslėptų susierzinimo.

Bet susitvardė ir ramiai paklausė:

– Ponas Belas domisi, ar dar ilgai seras Piteris ketina užtrukti Vilmingtone?

Stalo gale sėdėjęs ponas Belas maloniai linktelėjo, o į Miriamą metė griežtą žvilgsnį. Tą pastebėjęs, Viljamas nusprendė, kad bus geriau užsukti rytoj, kai ponas Belas bus išėjęs su reikalais.

– Manau, ilgčiau čia neužtruksime, – mandagiai atsakė Viljamas. – Kiek man žinoma, daugiausia bėdos kelia neramumai atokiose vietose, todėl mus, žinoma, ku skubiau nukreips ten, kad įvestume tvarką.

Regis, atsakymas poną Belą nudžiugino, bet čia pat akies kampučiu pažvelgęs į Miriamą Viljamas pastebėjo, kad mergina, sužinojusi apie galbūt greitą jo išvykimą, žavingai papūtė lūpytes.

– Puiku, – linksmai ištare ponas Belas. – Neabejoju, kad žygio metu prie jūsų prisidės ir šimtai karaliaus šalininkų.

– Taip, pone, – nurijęs dar šaukštą sriubos, murmtelėjo Viljamas.

Jaunasis karininkas sau pagalvojo, kad vargu ar tarp tų prisidėjusių bus ir ponas Belas. Neatrodė, kad jam tiktų kareiviškas gyvenimas. Be to, kažin ar lopetomis ginkluotų kolonistų minia galėtų kaip nors ženkliai talkinti reguliariajai kariuomenei. Žinoma, tų samprotavimų Viljamas balsu neišsakė.

Jis bandė akies kampučiu pažiūrėti į Miriamą, bet pastebėjo, kad tėvas susižvalgė su kapitonu Ričardsonu, ir jam pasidarė smalsu. Tėvas pranešė apie šiandienos vakarienę aiškiai leisdamas suprasti, kad šio vakaro tikslas – susitikimas su kapitonu. Tik kodėl?

Čia Viljamo žvilgsnis nukrypo į greta tėvo sėdinčią panelę Lilianą Bel, ir apie kapitoną Ričardsoną jis visiškai pamiršo. Tamsių akių Liliana už seserį buvo aukštesnė ir dailesnės figūros – Viljamas tik dabar susivokė, kokia ji daili.

Nepaisant visko, kai po vakarienės ponia Bel su dukterimis atsistojo ir nuėjo nuo stalo, o vyrai išėjo į verandą, Viljamas visai nenustebo įsitraukęs į pokalbį su kapitonu Ričardsonu. Tuo metu kitame verandos gale tėvas gyvai aptarinėjo dervos kainas. Tėtis galėjo kalbėtis su bet kuo bet kokia tema.

– Noriu jums kai ką pasiūlyti, – apsikeitus įprastomis mandagumo frazėmis, prabilo Ričardsonas.

– Klausau jūsų, pone, – mandagiai ištara Viljamas.

Smalsumas dar sustiprėjo. Kapitonas, nors tarnavo lengvosios kavalerijos dalinyje, šiuo metu savo pulke nebuvo. Per vakarienę jis lyg tarp kito užsiminė, kad jam patikėta svarbi užduotis. Įdomu, kokia?

– Nesu tikras, kiek tėvas jums papasakojo apie mano misiją.

– Kol kas nieko, pone.

– Man patikėta rinkti žvalgybinę informaciją armijos Pietų departamentui. Nesakau, kad vadovauju visai operacijai, – kapitonas kukliai šyptelėjo, – tik nedidelei jos daliai.

– Suprantu... darbas itin atsakingas, – nutęsė Viljamas, pasitelkęs visus savo diplomatinis gebėjimus, – nors šiaip aš...

– Šnipinėjimas jūsų nedomina. Žinoma, kaipgi kitaip? – sausai mestelėjo kapitonas, bet net ir per verandoje tvyrojusią tamsą buvo matyti jo neslepiamas nepasitenkinimas. – Tik nedaugelis iš save laikančių kariais domisi šnipinėjimu.

– Tikrai nenorėjau įžeisti.

– Ir neįsivaizduoju. Kita vertus, nesiūlau jums tapti šnipu – misija gana delikati, reikalaujanti nemenkos drąsos. Tai labiau kurjerio darbas. Žinoma, jei pasitaikytų proga surinkti ir kokių duomenų... būtų ženklus indėlis, be to, labai vertinamas.

Prielaida, kad jam stinga delikatumo ir drąsos, Viljamui buvo įžeidžiama, bet jis susitvardė ir tyliai paklausė:

– Pone?

Paaškęs, kad Ričardsonui pavyko gauti svarbių žinių apie padėtį Šiaurės ir Pietų Karolinos kolonijose, šią informaciją reikėjo perduoti Šiaurės departamento vadui generolui Viljamui Hau, šiuo metu apsistojusiam Halifakso mieste.

– Pasiuntinių bus keli, – toliau aiškino kapitonas. – Žinoma, jūra kelias trumpesnis, bet aš norėčiau bent vieną savo žmogų išsiųsti keliauti sausu – ir saugumo sumetimais, ir dėl galimybės pakeliui stebėti įvykius. Jūsų tėvas, leitenante, labai giria jūsų gebėjimus.

Viljamui pasirodė, kad pabrėžtinai sausu tonu ištartuose kapitono žodžiuose šmėstelėjo nuostaba.

Tuo metu Ričardsonas tęsė:

– Kiek žinau, daug keliavote po Šiaurės Karoliną ir Virdžiniją. Labai gerai. Juk suprantate – nenorėčiau, kad mano pasiuntinys amžiams pradingtų Didžiosios Niūriosios Pelkės platybėse.

Priėmęs kaip pokštą, Viljamas šyptelėjo į ūsą. Atrodo, kapitonas Ričardsonas Didžiosios Niūriosios Pelkės nė nebuvo matęs. Viljamas ne sykį lankėsi tuose kraštuose ir jam atrodė, kad, išskyrus medžiotojus, joks sveiko proto žmogus ten kojos nekeltų.

Ir šiaip kapitono siūlymas jam kėlė rimtų abejonių. Kita vertus, nors ir tikino save negalintis palikti savo karių, savo pulko, nenorom mintyse iškilo romantiškas vaizdas – vienui vienas, nepaisydamas audrų ir pavojų, nešdamas svarbią žinią, traukia bekraščiais miškais ir kloniais.

Nors... daugiausia abejonių jam kilo dėl to, kas laukia kelio pabaigoje. Ir čia Ričardsonas užbėgo už akių jo klausimui.

– Atvykęs į Šiaurę, prisidėsite prie generolo štabo. Dėl to jau sutarta.

Štai jums ir obuoliukas! Sultingas, raudonšonis. Jis puikiai suprato, kad tas „sutarta“ reiškia, jog sutarta su generolu Hau. Ir kad jo, Viljamo, sutikimo čia nė nereikia. Nepaisant to, neabejojo savo gebėjimais ir tuo, kad gali būti naudingas.

Per vos kelias Šiaurės Karolinoje praleistas dienas Viljamas jau spėjo įvertinti karjeros galimybes ir Pietų, ir Šiaurės departamente. Džordžo Vašingtono* vadovaujama Kontinentinė armija šiuo metu buvo šiaurėje, o sukilėliai pietiečiai – neorganizuoti provincijos maištininkų ir nereguliosios kariuomenės būriai – rimtesnės grėsmės nekėlė. Na, o lyginant sero Piterio ir generolo Hau kaip vadų statusą...

– Jums leidus, kapitone, norėčiau jūsų siūlymą apmąstyti, – Viljamas tikėjosi, kad pavyko išlaikyti ramų toną. – Ar galiu pagalvoti iki rytojaus?

– Žinoma. Spėju, norėsite pasitarti su tėvu. Taip ir padarykite.

Po tų žodžių kapitonas sąmoningai pakeitė temą ir vos po kelių minučių, prie judviejų priėjus lordui Džonui su ponu Belu, leidosi į mandagų pokalbį bendromis temomis.

Viljamas beveik nesiklausė, jo dėmesį patraukė dvi dailios baltos figūros, šmėsčiojančios tarp šakų tolimajame sodo kampe. Dvi galvos baltomis kepuraitėmis tai susiglausdavo, tai vėl atitoldavo. Viena iš merginų kartkartėmis, tarsi ko susimąsčiusi, vis dirsčiojo į verandą.

– „Jie dalinasi mano drabužius ir dėl mano apdaro metė burtą“**, – linguodamas galva, sumurmėjo tėvas.

– Ką?

– Nekreipk dėmesio, – tėvas šyptelėjo ir pasisuko į kapitoną Ričardsoną, kažką sakantį apie orą.

Sodą nušvietė jonvabalai, tarp drėgme persunktos augmenijos žybčiojo žalios liepsnelės. Kaip gera vėl matyti tuos vabalėlius! Anglijoje Viljamas

* George Washington (1732–1799) – JAV valstybės veikėjas.

** Mt 27, 35.

jų pasigesdavo, taip pat ir švelnaus pietietiško klimato, nuo kurio lininiai marškiniai lipdavo prie nugaros, pirštų galiukuose jusedavai pulsuojanti kraują. Garsus jonvabalių čirpimas akimirka užgožė viską, išskyrus padažnėjusį pulsą.

– Kava paruošta, *džentlmunai*.

Melodingas vergės balsas pažadino iš susimąstymo ir apmalšino nerimą. Dar sykį mestelėlės žvilgsnį į sodą, Viljamas drauge su kitais vyrais grįžo į namą. Dviejų baltų figūrų ten jau nebuvo, bet aksominio vakaro ore liko tvyroti pažadas.

Dar po valandos svaigstančia nuo malonių minčių galva Viljamas ėjo į savo pulko dislokacijos vietą. Tėvas tylomis žingsniavo greta.

Vakarui baigiantis, panelė Liliana Bel padovanojo Viljamui bučinį – tarp jonvabalių, nekaltą ir trukusį vos akimirka, bet į lūpas. Atrodė, kad nepaisant viską smelkiančio uosto tvaiko klampiam vasaros ore sklendo kavos ir prisirpusių braškių aromatas.

– Kapitonas Ričardsonas man atskleidė, ką tau siūlo, – lyg tarp kitko mestelėjo lordas Džonas. – Ketini jo siūlymą priimti?

– Dar neapsisprendžiau, – atsakė Viljamas tokiu pat apsimestinai abejingu tonu. – Pasigiesiu savo vyrų... bet... – Panelė Bel išgavo iš jo pažadą, kad dar šią savaitę Viljamas užsuks pas juos puodelio arbatos.

– Kariškio gyvenime pastovumo tikėtis neverta, – linguodamas galva, priminė tėvas. – Aš tave išpėjau.

Nors beveik nesiklausė, Viljamas tą pripažindamas krenkstelėjo.

– Puiki galimybė kilti karjeros laiptais, – tęsė lordas Džonas ir čia pat tarsi šiaip sau pridūrė: – Kita vertus, tai, ką tau siūlo, susiję ir su nemenka rizika.

– Ką?! – Viljamas niekinamai prunkstelėjo. – Nušuoliuoti iš Vilmingtono į Niujorką, o ten persėsti į garlaivį? Juk ten beveik visur nutiesti keliai.

– Keliai, kuriuose knibžda Kontinentinės armijos kareivių, – priminė tėvas. – Jei tai, ką girdėjau, tiesa, visa generolo Vašingtono armija dislokuota kaip tik toje Filadelfijos pusėje.

Viljamas gūžtelėjo pečiais.

– Ričardsonas sakė, kad manęs reikia, nes aš gerai pažįstu tenykštes vietas. Tikslą pasieksiu, kad ir visai nebūtų kelių.

– Ar tikrai? Virdžinijoje buvai prieš ketverius metus.

Tėvo abejonės Viljamą suerzino.

– Manai, nesugebėsiu teisingai pasirinkti maršruto?

– Oi ne, – patikino tėvas, nors balse dar buvo justi abejonė. – Tiesiog ši misija gana pavojinga, norėčiau, kad prieš sutikdamas gerai pagalvotum.

– *Jau* pagalvojau, – įžeistas tėvo dvejonių, atšovė Viljamas. – Siūlymą priimu.

Lordas Džonas, kiek patylėjęs, nenorom linktelėjo.

– Tau spręsti, – tyliai ištare, – bet būčiau dėkingas, jei nepamirštum atsargumo.

Viljamo veidas kaipmat nušvito.

– Stengsiuosi, – murmtelėjo paskubom.

Klevų ir riešutmedžių metamų šešėlių tamsoje vyrai žingsniavo tylo-
mis, kartkartėmis susiliesdami pečiais.

Prie užteigos Viljamas palinkėjo lordui Džonui labos nakties, bet į savo kambarį nėjo, pasuko į krantinę. Miegai visai išsilakstė.

Nors potvynį pakeitė atoslūgis – jau senokai, sustiprėjo pūvančios žu-
vies ir jūržolių dvokas, nejudri vandens masė blankioje mėnulio šviesoje vis
dar dengė dumbluotą dugną.

Stulpą Viljamas pamatė beveik iškart. Akimirką pasirodė, kad lyg ir
dingo, bet ne. Jo siluetas styrojo iš lygaus mirguliuojančio vandens pavir-
šiaus. Ant stulpo nieko nebuvo.

Stulpas jau nestovėjo tiesiai. Buvo pasviręs, atrodė, tuoj tuoj nuvirs.
Nuo jo kybanti plona virvė, primenanti budelio kilpą, mirko slūgstančiame
vandenyje. Viljamą apėmė nerimas. Atoslūgio vanduo negalėjo nusitempti
viso kūno vienu kartu. Žmonės kalbėjo, kad čia pasitaiko krokodilų ir aliga-
torių, bet pats Viljamas tų roplių nematė. Nesąmoningai dirstelėjo žemyn,
tarsi laukdamas, kad kuris iš tų padarų išnirs čia pat jam po kojomis. Oras
dar nebuvo atvėsęs, bet Viljamą nukrėtė drebulys.

Jis pasipurtė ir pasuko atgal prie užteigos. Eidamas svarstė, kad iki išvy-
kimo jam dar liko diena kita. Ar per tą laiką dar susitiks su mėlynake ponia
Makenzi?

Lordas Džonas pastoviniavo užteigos prieangyje žiūrėdamas, kaip sū-
nus pradingsta tarp medžių metamų šešėlių. Buvo šiek tiek neramu, nes
viskas daroma, jo manymu, perdėm skubotai. Nepaisant to, jis neabejojo,
kad Viljamas nenuvils. Žinoma, jam siūlomas darbas rizikingas. Žinoma,
toks jau tas kareiviškas gyvenimas... Vis dėlto čia jo tyko daugiau pavojų nei
kur kitur.

Dar kiek padelsė klausydamasis iš valgomojo atsklindančio šurmulio,
bet paskui nusprendė, kad šiandien bendravimo jam gana. Vaikštinėti po
tvankų nuo dienos kaitros kambarį žemomis lubomis irgi nesinorėjo, todėl
lordas Grėjus nusprendė eiti pasivaikščioti, kol išvargęs kūnas pats duos
ženklą, kad reikia poilsio.

Kita vertus, ne tik dėl tvankumos taip nusprendė. Tą suprato vos nu-
lipęs priebučio laipteliais ir pasukęs į priešingą pusę nuo tos, kurion nuėjo

Vilis. Lordas Džonas puikiai suprato, kad, nepaisydamas akivaizdžios savo plano sėkmės, dar ilgai negalės užmigti – kaip šuo su kaulu – ieškodamas pastarojo trūkumų ir išsigalvodamas vis naujų būdų šiuos pašalinti. Viskas, gana. Iki Viljamo išvykimo dar kelios dienos, taigi bus laiko pagalvoti ir, esant būtinybei, ši bei tą pakeisti.

Kad ir generolas Hau... Ar tai geriausias pasirinkimas? Gal vertėjo rinktis Klintoną? Nors... Henris Klintonas – kaprizinga senė. Be įsakymo nė piršto nepajudins; pageidautina, trimis egzemplioriais.

Broliai Hau, vienas – generolas, kitas – admirolas, garsėjo bjauriu charakteriu, o manieromis ir išvaizda bei kvapais panėšėjo į šernus poravimosi metu. Kita vertus, turėjo gerą galvą ir, dievaži, abu tie vyrai pasižymėjo drąsa. Lordas Grėjus neabejojo, kad nei prastų manierų, nei stipresnių žodelių Vilis neišsigas. Be to, jaunam subalternui tikrai bus lengviau sutarti su spjaudančiu ant grindų – Ričardas Hau kartą apspjovė ir Grėjų, bet taip nutiko dėl staiga atskriejusio vėjo gūsio – vadu, nei prisitaikyti prie kitų lordui Džonui pažįstamų džentelmenų karininkų keistenybių.

Bet net ir ekscentriškiausi kardo brolijos atstovai vis dėlto geriau nei diplomatai. Lordas Grėjus akimirką susimąstė, koku vienu žodžiu būtų galima apibrėžti tą diplomatų šutvę. Jeigu rašytojus vadina plunksnos broliais, o lapių šeimą – būriu... gal tada diplomatų gauja? Durklo brolija? *Ne, pernelgy tiesmuka*. Geriau tikrų diplomatinis kvaišalas. Nuobodų brolija. Nors... tie nenuobodūs būna pavojingi.

Seras Džordžas Džermeinas priklausė retam porūšiui – buvo pavojingas nuoboda.

Lordas Grėjus klaidžiojo miesto gatvėmis, nusprendęs, kad prieš grįždamas į tvankų savo kambarį turi gerokai išvargti. Tamsus dangus kybojo žemai, tarp debesų mirgėjo žvaigždės, oras buvo pritvinkęs drėgmės tarsi vonios kempinė. Lordas Grėjus prisiminė, kad dabar turėtų būti Olbanyje, tokiam pat tvankiame ir knibždančiame vabzdžių, tačiau vis dėlto ne taip kaitros alinamame mieste prie nuostabiųjų tankių Adirondako girių.

Nepaisant visko, savo skubios išvykos į Vilmingtoną nesigailėjo. Vilio karjera pasirūpinta, o tai svarbiausia. Taip pat ir Vilio seserimi Briana... Lordas Grėjus užsimerkė ir, suvokdamas, kaip viskas neįtikėtina, apmirė. Jam vėl suspaudė širdį, kai šiandien pamatė tuodu kartu – tai buvo pirmas ir, ko gero, paskutinis jų susitikimas. Sulaikęs kvapą, negalėjo atplėsti akių nuo tų dviejų išlakių jaunuolių, kurių dori veidai tokie panašūs. Dar jie neįtikėtinai priminė jam žmogų, stovėjusį greta, bet, kitaip nei jis, godžiai gaudžiusį orą – lyg baimintųsi, kad daugiau jau nebegalės įkvėpti.

Lordas Grėjus nevalingai patrynė kairės rankos bevardį pirštą, ant kurio žiedo nebuvo. Jis niekaip negalėjo prie to priprasti. Jiedu su Džeimiu

Freizeriu padarė viską, kad apsaugotų artimuosius. Dabar, nepaisydamas liūdesio, jis guodėsi mintimi, kad toji bendra atsakomybė juos suartino.

Jis svarstė, ar dar kada pamatys Brianą Freizer Makenzi? Ji sako, kad ne, bet atrodo, kad dėl to nusiminė labiau nei jis pats.

– Tesaugo tave Dievas, vaikeli, – linguodamas galva sušnabždėjo lordas Grėjus ir pasuko atgal į uostą. Ilgėsis jos, bet taip pat kaip dėl Vilio jautė palengvėjimą, išsiskyrimas jau neatrodė toks skaudus. Tuoj Briana iškeliaus iš Vilmingtono į saugią vietą.

Atėjęs į priplauką, nesusitūrėjo ir metė žvilgsnį į vandenį. Lengviau atsiduso pamatęs, kad po atoslūgio ant pasvirusio stulpo lavono neliko. Lordas Grėjus nesuprato, kodėl Briana tą padarė, bet per gerai pažinojo jos tėvą – ir jos brolių, jeigu ką, – kad nepastebėtų to nepalenkiamo ryžto jos mėlynose katės akyse. Todėl ir surado jiems nedidelę valtį, o paskui, kol Brianos vyras ją plukdė prie stulpo su pirato lavonu, dusdamas iš nerimo stovėjo priplaukoje, kad prireikus atitrauktų dėmesį.

Jis matė daug mirčių. Dauguma mirčiai priešinosi, kai kurie pakludavo lemčiai, bet dar neteko matyti, kad kas pasitiktų mirtį su tokiu dėkingumu akyse. Lordas Džonas Rodžerio Makenzio nepažinojo, bet spėjo, kad jo būta ypatingo vyro, jei ne tik galėjo su ta nuostabia ir pavojinga moterimi gyventi santuokoje, bet ir susilaukti vaikų.

Papurtes galvą, apsisuko ir patraukė prie užėigos. Manė galintis ramiai sau porą savaitėlių palaukti, o tada jau parašyti atsakymą Džermeinui, kurio laišką taip sumaniai nugvelbė iš krepšio su diplomatine korespondencija; tą padarė ant voko pamatęs Viljamo vardą. Tada be sąžinės priekaištų parašys, kad laišką, deja, pristatė, kai lordas Elsmyras jau buvo išvykęs į miškingą vietovę tarp Šiaurės Karolinos ir Niujorko, todėl neturėjo galimybės pranešti jam apie įsakymą grįžti į Angliją. Kita vertus, Grėjus neabejojo – apie tai sužinojęs, bet tik po kelių mėnesių, Elsmyras tikrai nusimins dėl praleistos galimybės patekti į sero Džordžo štabą. Nepasisekė.

Švilpaudamas anglišką karo maršą, puikiai nusiteikęs lordas Grėjus nužingsniavo atgal į užėigą.

Dar stabtelėjo valgomajame ir paprašė jam į kambarį atnešti butelį vyno, bet tarnaitė pasakė, kad „džentelmenas jau nusinešė butelį į viršų“.

– Ir dvi taures, – pridūrė šypsodamasi mergina, o nuo šypsenos skruostuose atsirado duobutės. – Kažin ar ketino gerti vienas.

Grėjus pasijuto taip, lyg per nugarą šimtakojis būtų perėjęs.

– Prašom atleisti, bet ar teisingai supratau? Mano kambaryje laukia kažkoks ponas?

– Taip, – patikino tarnaitė. – Prisistatė kaip senas jūsų draugas... Ir vardą pasisakė... – Mergina susiraukė, bet tuoj kakta išsilygino. – Bo-šamp...

ar kažkaip panašiai. Ko gero, prancūziškas. O ir pats džentelmenas kaip iš akies trauktas prancūzas. Gal atnešt ir ko užkąsti, sere?

– Dėkui, nereikia.

Rankos mostu leidęs tarnaitai eiti, Grėjus pradėjo lipti viršun, karštingiškai svarstydamas, ar kambaryje nepaliko ko nors, neskirto svetimoms akims. Prancūzas vardu Bošampas... Bičemas. Vardas it žaibas plykstelėjo galvoje. Lipdamas laiptais lordas Grėjus akimirką stabtelėjo, bet paskui kilo toliau, tik jau lėtesniu žingsniu.

Negali būti... Bet kas dar, jei ne jis? Prieš kelerius metus atsistatydinęs iš karinės tarnybos, jis ėmėsi diplomato veiklos, tapo nariu Anglijos „Juodojo kabineto“, slaptos organizacijos, perimančios ir iššifruojančios oficialią diplomatinę korespondenciją, taip pat ir nepaliaujamai plūstančius labiau asmeninius laiškus, kuriais susirašinėjo Europos šalių vyriausybės nariai. Kiekviena iš vyriausybių turėjo savo „Juodąjį kabinetą“ – tų kabinetų tarnautojai pažinojo vieni kitus. Nesusitikdavo, bet vienas kitą atpažindavo iš parašo, inicialų, net iš pastabų paraštėse.

Bičemas buvo laikomas vienu iš aktyviausiai besidarbuojančių prancūzų agentų. Grėjus kelis kartus turėjo su juo reikalų, net ir tada, kai jo paties veikla „Juodajame kabinete“ jau seniai buvo nutrūkusi. Jam toptelėjo, kad jei jis žino Bičemo pavardę, tai logiška manyti, kad ir Bičemas jį pažįsta. Daugel metų prabėgo nuo judviejų „nematomo“ bendradarbiavimo. Akis į akį susitikę nebuvo... kas būtų pagalvojęs, kad susitiks būtent čia? Lordas Džonas apčiupinėjo slaptą savo surduto kišenę ir, pajutęs čezantį popierių, kiek nusiramino.

Laiptų aikštelėje jis ir vėl stabtelėjo, bet pagalvojo, kad slėptis beprasmiška – jo vis tiek jau laukia. Tvirtu žingsniu Grėjus perėjo koridorių ir sukėlė lygų, šaltą balto porceliano rankenos bumbulą.

Grėjų užliejo karštis, spaudė gerklę, jis nenorom aiktėlėjo. Gal taip ir geriau, nes jei ne dusulys, čia pat imtų ir nusikeiktų.

Vyras, įsitaisęs ant vienintelės kambaryje buvusios kėdės, išties atrodė panašus į prancūzą. Jo puikiai pasiūtą kostiumą puošė sniego baltumo mežginiai ties apykakle ir riešais, sidabrinės batų sagtys puikiai derėjo su dailiai pražilusiais plaukais ties smilkiniais.

– Pone Bošampai? – pasisveikino Grėjus iš lėto paskui save užverdamas duris. Drėgni marškiniai lipo jam prie kūno, tvinkсėjo smilkiniai. – Ko gero, būsit mane užklupęs labai netikėtai.

Perseveransas Veinraitas vos pastebimai šyptelėjo.

– Džiaugiuosi tave matydamas, Džonai.

Grėjus prikando liežuvį, kad nelepteltų ko neapgalvotai. Nors viskas, ką dabar galėtų pasakyti, būtų neapgalvota, nebent apsiribotų fraze „labas vakaras“.

– Labas vakaras, – ištarė klausiamai kilstelėjęs antakį. – Galiu vadinti mesjė Bičemu?

– O taip.

Persis pabandė stotis, bet Grėjus mostu parodė, kad liktų sėdėti, o pats nuėjo pasiimti kėdės, tikėdamasis, jog per tas kelias sekundes pavyks atgauti savitvardą. Nepavyko. Tada tempdamas laiką pravėrė langą, porą kartų giliai įkvėpė tvankaus drėgno oro ir tik tada, atsisukęs į svečių, atsisėdo.

– Kodėl taip sugalvojai? – apsimestinai lengvu tonu paklausė. – Kodėl Bičemas? O gal tai tik pseudonimas?

– Oi ne. – Persis išsitraukė mežginiais apsiūtą nosinę ir kruopščiai nusišalė prakaitą nuo kaktos. Grėjus pastebėjo, kad į viršų sušukuoti plaukai jau praretėję. – Vedžiau vieną iš barono Amandino seserų. Jų šeimos pavardė – Bičemai, tai aš perėmiau. Pasinaudojęs giminystės ryšiais, patekau į tam tikrus politinius sluoksnius, kurie...

Žavingas gūžtelėjimas pečiais ir gracingas rankos mostas – štai kaip jis darė karjerą „Juodajame kabinete“. *Ir dievažin, kur dar*, niūriai sau pagalvojo Grėjus.

– Sveikinimai vedybų proga, – jis nė nebandė nuslėpti ironijos. – Tai su kuriuo miegi – su baronu ar su jo seserimi?

Persis linksmai nusišypsojo.

– Šiaip jau su abiem.

– Vienu metu?

Persis šypsojosi visa burna. Dantys vis dar puikūs, nors ir kiek patamsėję nuo vyno.

– Kaip kada. Nors Sesilė, mano žmona, pirmenybę teikia savo pusseserei Lučianai, o man labiau prie širdies jaunesniojo sodininko prielankumas. Mielas vaikiną vardu Emilis. Labai panašus į tave... jaunystėje. Taip pat gražiai uaukęs, šviesiaplaukis, raumeningas... šiurkštus.

Susivokęs, kad vos gniaužia juoką, Grėjus pasibaisėjo.

– Ką gi, prancūzams būdinga, – ištarė sausu tonu. – Neabejoju, kad toks gyvenimo būdas tau puikiai tinka. Tai ko tu nori?

– Sakyčiau, klausimas, ko nori *tu*?

Persis vyno gerti vienas nepradėjo. Paėmė butelį ir pripylė į taures tamsiai vyšninio gėrimo.

– Patikslinsiu – ko nori Anglija, – ir šypsodamasis ištiesė taurę Grėjui. – Juk tavo asmeniniai interesai neatsiejami nuo tavo gimtosios šalies interesų, tiesa? Tenka pripažinti, Džonai, kad tu visada man įkūnijai tai, ką vadinu Anglija.

Grėjus troško, kad Persis liautųsi kreiptis į jį vardu, nors paprieštarauti negalėjo – tik sustiprintų prisiminimus apie kadaise artimus jų santykius, o to, iš esmės, Persis ir siekė. Nusprendęs nekreipti dėmesio į familiarų jo toną, Grėjus gurkstelėjo vyno ir nustebo – vynas puikus. Įdomu, ar už jį sumokėjo Persis, o jei sumokėjo, tai kaip?

– Taigi ko reikia Anglijai? – skeptiškai atkartoto Grėjus. – O ko, tavo manymu, Anglija nori?

Persis nugėrė iš savo taurės, skanaudamas palaikė vyną burnoje ir tik tada nurijo.

– Anokia čia paslaptis, mielas.

Grėjus atsiduso ir pažvelgė svečiui į akis.

– Juk matei tą Nepriklausomybės deklaraciją, kurią priėmė vadinamasis Kontinentinis kongresas, matei? – neatlyžo Persis.

Iš odinio krepšio ant kėslas atkaltės jis ištraukė pluoštą popierių ir padavė Grėjui.

To dokumento lordas Džonas dar nebuvo matęs, bet, žinoma, buvo girdėjęs. Deklaracija buvo vos prieš dvi savaites paviešinta Filadelfijoje, jos kopijos plito kolonijose it vėjo pernešamos piktžolių sėklos. Grėjus atlenkė popierius ir permetė tekstą akimis.

– Išeitų, karalius – tironas? – nusistebėjo kreivai šyptelėjęs. Dokumento autoriai daug sau leidžia. Tada vėl sulenkė lapus ir numetė ant stalo. – Kad jau aš tau įkūniju Angliją, tai, spėju, tu – Prancūziją?

– Taip, atstovauju tam tikriems interesams. Taip pat ir Kanadoje.

Grėjaus galvoje suskambo pavojaus signalas. Vadovaujamas Vulfo jis tarnavo Kanadoje ir puikiai žinojo, kad, nors šiame kare netekę ženklios dalies savo kolonijų Šiaurės Amerikoje, prancūzai šiuo metu aršiai kaunasi dėl šiaurinės teritorijos nuo Ohajo upės slėnio iki Kvebeko. Ar tai tiek arti, kad jau kiltų bėdų? Vargu, bet ką gali žinoti, kai kalbama apie prancūzus. Arba Persį.

– Anglija suinteresuota, kad sumaištis kuo greičiau pasibaigtų. – Persis savo ilga kampuota ranka mostelėjo į popierius ant stalo. – Vadinamoji Kontinentinė armija – viso labo minia prieštaringų pažiūrų, be to, neturinčių patirties, žmonių. Ką pasakytum, jei pasiūlyčiau informacijos, kuria būtų galima pasinaudoti... Tarkime, būtų mestas šešėlis ant vieno iš Vašingtono štabo aukštų karininkų?

– Tarkime, – neslėpdamas skepsio atsakė Grėjus. – Tik kokia iš to nauda Prancūzijai? O ir asmeniškai tau, nes leidžiu sau daryti prielaidą, kad interesai čia nevysiškai sutampa.

– Ką gi, Džonai, tu, kaip buvai, taip ir likai cinikas. Nemažoni tavo būdo ypatybė... Nepamenu, ar esu tau sakęs.

Grėjus nustebeš išpūtė akis, o Persis atsidūsėjęs tęsė:

– Gerai jau, reikalo esmė – žemės. Šiaurės vakarų teritorijos. Norime jas susigrąžinti.

– Nė neabejoju, – pašaipiai krenkstelėjo Grėjus.

Tos teritorijos, dideli žemės plotai į šiaurės vakarus nuo Ohajo upės, prancūzų–indėnų karo pabaigoje iš Prancūzijos perėjo Britanijai. Beje, dėl ginkluoto vietinių gyventojų pasipriešinimo ir užsitęsusių bandymų pasirašyti su jais sutartį Britanija tos teritorijos neužėmė ir neprileido ten kolonistų. Žinoma, kolonistams nepatiko. Grėjui ne kartą teko su vietiniais indėnais susidurti, todėl Britanijos valdžios poziciją laikė išmintinga ir verta pagarbos.

– Prancūzų verslininkai palaikė su aborigenais glaudžius prekybinius ryšius, o jūs tuo pasigirti negalite.

– Išėitų, atstovauji kailių prekeivių interesams?

Persis plačiai nusišiepė.

– Ne tik.

Grėjus nesiėmė aiškintis, kodėl Persis kreipėsi būtent į jį – atsargos diplomata, ir dar ne itin įtakingą. Persis kuo puikiausiai žinojo apie lordo šeimos galimybes dar nuo laikų, kai jiedu buvo artimi. Be abejonės, „mesjė Bičemui“ pavyko sužinoti gerokai daugiau apie dabartinius lordo Džono ryšius iš šaltinių, prieinamų Europos „juodiesiems kabinetams“. Žinoma, Grėjus čia nieko nesprenzdžia, bet galėtų slapta apie siūlymą pranešti tiems, kurie turi realią valdžią.

Apėmė nerimas, šurpo oda.

– Prireiks daugiau, vien tokio siūlymo nepakaks, – šaltu tonu ištare Grėjus. – Kad ir to karininko pavardės.

– Dabar jos atskleisti negaliu, bet kai tik prasidės sąžiningos derybos...

Grėjus jau svarstė, kam vertėtų perduoti Persio siūlymą. Seras Džordžas Džermeinas tikrai atkrinta, gal tada lordo Nortono žmonėms? Nors... nėra reikalo skubėti.

– Kaip dėl tavo asmeninių interesų? – šiurkščiai paklausė Grėjus, nes puikiai žinojo, kad Persis nesiimtų jokios iniciatyvos, jei iš to negautų sau naudos.

– Štai apie ką tu... – Persis gurkstelėjo vyno, nuleido taurę ir pro stiklą įsmeigė akis į Grėjų. – Man pavesta surasti vieną žmogų. Gal pažįsti tokį škotą džentelmeną vardu Džeimsas Freizeris?

Grėjus pajuto, kad įskilo jo taurės kojėlė, bet iš rankos nepaleido. Ramiai gurkšnojo, širdyje džiaugdamasis, kad, pirma, niekada Persiui apie Džeimį Freizerį nebuvo užsiminęs, antra, kad Freizeris šią popietę išvyko iš Vilmingtono.

– Ne, – tvirtai atsakė. – Beje, ko tau parūpo tas ponas Freizeris?

Gūžtelėjęs pečiais Persis šyptelėjo.

– Noriu užduoti jam porą klausimų.

Grėjus pajuto, kad iš įpjauto delno sunkiasi kraujas. Stipriai spausdamas įskilusią taurę, jis išgėrė vyną. Netardamas nė žodžio, Persis ištuštino savąją.

– Priimk užuojautą dėl žmonos mirties, – tyliai ištare. – Žinau, kad ji...

– Nieko tu nežinai! – Grėjus padėjo savo taurę, ši nusirito stalu ir sieneleis pasidengė vyno likučiais. – Nieko. Nei apie mano žmoną, nei apie mane.

Persis vos pastebimai gūžtelėjo pečiais. Galams tipiškas gestas – atseit „tavo valia“. Ir vis dėlto jo akys, vis dar nuostabios, kad jį kur... tamsios akso-minės... Atrodė, kad jose nuoširdi užuojauta Grėjui.

Grėjus atsidūsėjo. Žinoma, nuoširdi. Persiu nebuvo galima pasitikėti – nei praityje, nei dabar, – bet jis taip pasielgė ne todėl, kad linkėjo blogo ar dėl jausmų stokos, o dėl to, kad buvo silpnas.

– Ko tu nori? – pakartojo lordas Džonas.

– Tavo sūnus...

Grėjus staiga apsisuko ir taip šiurkščiai sugriebė Persį už peties, kad tas aiktelėjo ir susigūžė. Grėjus pasilenkė ir įsmeigė akis į Veinraitą... atleiskite, Bičemą. Jautė ant skruosto jo šiltą kvėpavimą, odekolono aromatą... Kraujas iš žaizdelės delne lašėjo ant Veinraitito surduto.

– Per mūsų paskutinį susitikimą vos nepaleidau tau į galvą kulkos, – šnibždėjo Grėjus. – Žiūrėk, kad man netektų gailėtis dėl gebėjimo tvardyti.

Tada paleido Persį ir atsitiesė.

– Laikykis atokiau nuo mano sūnaus... taip pat ir nuo manęs. Ir dar tau geras patarimas: sugrįžk į Prancūziją. Ir nedelsk.

Apsisuko ant kulnų ir kone bėgte išlėkė iš kambario trenkęs durimis. Tik priėjęs gatvės vidurį susivokė palikęs Persį vieną savo kambaryje.

Velniop ji! – burbtelėjo Grėjus ir pasuko nakvynės prašytis pas seržantą Katerį. Ryte jis išsiaiškins, ar Freizerių šeima ir Vilis saugiai išvyko iš Vilmingtono.

2

Kartais jie vis dėlto lieka gyvi

Lalibrochas, Invernesas, Škotija
1980 m. rugsėjis

– MES GYVI, – pakartojo Briana drebančiu balsu. Abiem rankom spausdama popieriaus lapą prie krūtinės, pakėlė akis į Rodžerį. Skruostais riedėjo ašaros, bet jos mėlynos akys pergalingai švytėjo. – Gyvi!

– Duok šen. – Širdis taip daužėsi krūtinėje, kad užgožė jo tariamus žodžius. Rodžeris ištiesė ranką, o ji kiek dvejojama padavė jam popieriaus lapą ir čia pat prigludo įsikibusi jo rankos – nepajėgdama atitraukti akių nuo to senovinio popieriaus lapo.

Rankų darbo popierius su išpaustų gėlių ir lapų ornamentais rupokas, malonu buvo jį liesti. Nuo laiko pageltęs, bet vis dar stebėtinai lankstus. Bri pati jį pagamino – prieš daugiau kaip du šimtmečius.

Rodžeris susivokė, kad jam dreba rankos; lapas jose drebėjo taip, kad buvo sunku perskaityti veržlia rašysena sudėliotas eilutes – nelygias ir jau gerokai išblukusias.

1776 m. gruodžio 31 d.

Dukrele, jei gausi šį laišką, tai reiškia, kad mes gyvi...

Rodžerio akis temdė ašaros, jis atbula ranka nubraukė jas. Koks skirtumas, klausė savęs, juk dabar mes jau tikrai negyvi. Džeimis Freizeris ir jo žmona Klerė. Bet dėl šių laiškų eilučių apėmė toks džiaugsmas, tarsi jiedu abu stovėtų priešais jį šypsodamiesi.

Ir, kaip paaiškėjo, jiedu išties buvo kartu. Laišką pradėjo rašyti Džeimis – Rodžeriui net atrodė, kad girdi jo balsą. Na, o antrasis puslapis rašytas Klerės. Rodžeris pažino tvirtą, kiek pasvirusiomis raidėmis jos rašyseną.

Tavo tėvui jau sunku rankoje nulaikyti plunksną, o ši istorija be galo ilga. Jis visą dieną kapojo malkas ir jau beveik nebevaldo pirštų, bet užsispyrė papasakoti tau, kad mes ne... dar nevirtome pelenais. Nors

taip gali nutikti bet kurią minutę; mūsų keturiolika spaudžiasi senoje trobelėje, o aš rašau įsitaisiusi kone ant židinio. Mirtimi besivaduojanti bobulė Maklaud kriukuoja ant šiaudinio čiužinio man prie kojų – kad jei imtų išleisti kvapą, spėčiau jai gerklėn įpilti šlakelį viskio.

– Dievaži, aš tarsi girdžiu jos balsą! – nusistebėjo Rodžeris.

– Ir aš. – Bri skruostais vis dar sruveno ašaros, bet labiau priminė menką lietutį saulėtą dieną, ir ji braukė jas, tuo pat metu ir juokdamasi, ir šniurkščiodama nosimi. – Skaityk toliau. Kaip jie atsidūrė mūsų trobelėje? Ir kas nutiko didžiajam namui?

Braukdamas per lapą pirštu žemyn, Rodžeris susirado vietą, kurioje stabtelėjo.

– O Dieve! – nesusilaikęs šuktelėjo.

Ar pameni prietranką Donerį?

Vien nuo to vardo paminėjimo jam ėmė tirpti rankos. Doneris – keliautojas laiku. Vienas iš didžiausių netikėlių, kokius Rodžeriui yra tekę pažinoti, ir dėl to tik dar pavojingesnis.

Tai va: šįsyk jis pranoko pats save. Subūrė galvažudžius iš Braunsvilio, įtikinęs juos, kad turime brangakmenių, kuriuos galima iš mūsų pagrobti. Tik kad jokio lobio nebuvo.

Žinoma, nebuvo, nes jis pats, Briana, Jemis ir Amanda pasiėmė likusias brangenys, kad tikrai pereitų per akmenis.

Paėmė mus įkaitais ir apvertė aukštyn kojom visus namus (velniai juos rautų!), dar sudaužė mano operacinėje eterio butelį. Nuo eterio garų visi ten pat kone užmigome...

Rodžeris paskubom baigė skaityti laišką, o Briana, dirsdiodama jam per petį, tyliai aikčiojo iš jaudulio ir nerimo. Užbaigęs padėjo lapą į šalį ir vos tvardydamasis pasisuko į žmoną.

– Tai čia tavo darbas?! – Rodžeris suprato, kad nereikia to sakyti, bet nutylėti ir susilaikyti nuo kikenimo neįstengė. – Tu ir tavo nelemti degutakai! Tu sudeginai namą!

Jos veide paeiliui atsispindėjo siaubas, pasipiktinimas ir... taip, isteriškas linksmumas, kokio ir Rodžeriui nesisekė užgniaužti.

– Oi ne! Viskas per mamos eterį! Mažiausia kibirkštis, ir sproginas...

– Tik kad jokios kibirkšties nebuvo, – atrėmė Rodžeris. – Tavo pusbro-
lis Ijanas įžiebė vieną iš tavo degtukų.

– Gera, kaltas Ijanas!

– Netiesa, kalta tu ir tavo mamytė. Mokslininkės! – Rodžeris palingavo
galva. – Dievaži, ir kaip aštuonioliktas amžius prieš jus atsilaikė?

Briana pyktelėjo.

– Taip nebūtų nutikę, jei ne tas kvaiša Doneris!

– Pritariu, – linktelėjo galva Rodžeris, – tik kad ir jis buvo mulkis iš
ateities, tiesa? Nors tenka pripažinti, kad jo nei mokslininku, nei moterimi
nepavadinsi.

Briana prunkstelėjusi paėmė laišką ir tvarkingai sulankstė.

– Šiaip ar taip, *jį* aštuonioliktas amžius pribaiгė, – ištare nepakeldama
akių, vokai vis dar buvo kiek paraudę.

– Tik nesakyk, kad tau jo gaila. – Rodžeris negalėjo patikėti savo ausimis.

Briana lingavo galva, pirštais nevalingai čiupdama storą minkštą po-
pieriaus lapą.

– Ne... gal ne tiek jo konkrečiai... Tik pagalvojus, kaip mirė... Vienui vie-
nas, toli nuo namų.

Bet iš tiesų ne apie Donerį ji galvojo. Rodžeris ją apkabino ir priglaudė
galvą prie josios. Bri kvėpėjo „Prell“ šampūnu ir šviežiais kopūstais; aišku,
kapstėsi darže. Ant popieriaus plunksna išvedžioti žodžiai išbluko, nors
buvo aiškiai įskaitomi – juk chirurgės rašyta.

– Ji nėra viena, – sušnibždėjo Rodžeris pirštu braukdamas per laiško
prierašą; sprendžiant iš braižo su užmoju, rašyta Džeimio. – Jis taip pat. Ir
nesvarbu, ar turi stogą virš galvos, – jiedu abu yra namie.

Atidėjau laišką į šalį, nusprendusi, kad dar turėsiu galimybę jį užbaigti.
Rašiau jau kelias dienas, vos ištaikiusi laisvą valandėlę. Tiesą sakant, skubėti
nėra reikalo, kad išsiųsčiau su artimiausia siunta. Taip pagalvojusi, šyptelė-
jau ir tvarkingai sudėjusi lapus įkišau į savo naują darbinį krepšį – kad ne-
nusimestų. Nušluosčiusi plunksną, padėjau kotelį. Trindama nutirpusius
pirštus, stengiausi ištęsti tą nuostabų bendrystės pojūtį, kurį man teikė lai-
ško rašymas. Žinoma, man rašyti išeina greičiau ir paprasčiau nei Džeimiui,
bet ir mano jėgos nėra beribės, o diena buvo tikrai sunki.

Dirstelėjau į čiuzinį kitoje židinio pusėje; tą dariau kas kelias minutes,
bet nuo jo sklido tik švokščiantis bobulės Maklaud kvėpavimas. Senutė
kvėpavo taip iš reto, kad laukdama kito atodūsio buvau kone tikra, jog jo
nesulauksiu. Bet ji vis dar kabinosi į gyvenimą, todėl spėjau, kad dar kurį

laiką temps. Ir vyliausi, kad iškeliaus anapilin dar iki pasibaigs mano skurdžios opijaus tinktūros atsargos.

Nežinojau, kiek jai buvo metų. Atrodė maždaug šimto, bet visai nusteбčiau, jei būtų buvusi už mane jaunesnė. Prieš porą dienų ją atgabeno du jos paaugliai anūkai. Nusileido iš kalnų, kad močiutę nuvežtų pas gimines Kros Krike, o patys ketino prisidėti prie Vilmingtono savanorių būrio, bet senolei, jų žodžiais tariant, „pablogėjo“. Kažkas vaikinams pasakė, kad netoliese, Freizerio gūbryje, yra daktarė. Tai jie ir atgabeno pas mane.

Vadinau ją bobule Maklaud, nes anūkai jos vardo nesusiprotėjo man pasakyti, o ji pati – dėl suprantamų priežasčių – to padaryti negalėjo. Spėjau, kad jai kažkurio organo vėžys, jau paskutinės stadijos. Moters kūnas buvo virtęs skeletu, veidas, nors šiaip ji gulėjo nejudėdama, skausmingai raukėsi, oda papilkėjusi.

Ugnis židinyje kone visai išblėso. Reikėtų pamaišyti žarijas ir užmesti dar porą pušies malkų, bet man ant kelių galvą ilsino Džeimis. Gal pavyktų jo nepažadinus pasiekti malkas? Kad neprarasčiau pusiausvyros, švelniai atsirėmiau Džeimiui į petį ir vos ne vos pasiekiau rąstelį. Prikandusi apatinę lūpą, atsargiai ištraukiau iš rietuvės ir įmečiau į židinį – iš rusenančių žarijų pasipylė kibirkščių ir dūmų debesys.

Džeimis man po ranka pasimuistė, kažką neaiškiai murmtelėjo, o kai įmetusi rąstelį į ugnį atsitiesiau, apsivertė ant kito šono ir vėl užmigo.

Metusi žvilgsnį į duris, įsiklausiau, bet išgirdau tik vėjo užavimą medžių viršūnėse. Turint omeny, kad laukiau sugrįžtančio jaunėlio Ijano, ir *neturėjau* girdėti.

Jiedu su Džeimiui pakaitom budėjo, slėpdamiesi medžiuose už apdegusių didžiojo namo griuvėsių. Ijanas ėjo sargybą jau daugiau kaip dvi valandas, todėl laukiau, kol sugrįš pavalgyti ir sušilti prie ugnies.

– Kažkas bandė nudaigoti mūsų baltąją kiaulę, – prieš tris dienas pusryčiaujant nerimaudamas jis pranešė žinią.

– Ką?! – padaviau jam dubenėlį medumi apšlakstytos avižinės košės su gabalėliu jau tirpstančio sviesto. Laimė, kilus gaisrui, medaus statinaitės ir dėžės su koriais buvo stoginėje prie upelio. – Tu rimtai?

Ijanas linktelėjo, su pasimėgavimu uosdamas nuo dubenėlio kylančius garus.

– Jai įrėžtas šonas, bet negiliai – žaizda jau gyja, tetule, – ramindamas mane, pridūrė Ijanas. Ko gero, manė, kad kiaulės sveikata man ne mažiau svarbi nei bet kurio kito iš gūbrio įnamių.

– Jei taip, puiku, – atsakiau, bet jei žaizda ir nebūtų pradėjusi gyti, vargu ar būčiau galėjusi kaip nors padėti. Ne kartą yra tekę gydyti – ir visai

pavykdavo – arklius, karves, ožkas, avis ir kitus naminius gyvūnus, net vištas, kažko nustojusias dėti kiaušinius, – bet toji kiaušė buvo ypatinga.

Išgirdusi kalbas apie kiaušę, Eimė Higins persižegnojo.

– Matyt, bus apdraskęs lokys, – spėliojo, – niekas kitas nebūtų drįsęs. Eidanai, paklausk, ką sako ponas Ijanas! Laikykites arčiau namų, o išėjęs lauk nenuleisk nuo brolio akių.

– Lokiai žiemą miega, mama, – priminė Eidanas, akių neatitraukdamas nuo vilkelio, žaislo, kurį išdrožė naujasis jo patėvis Bobis. Tik Eidanui dar reikėjo išmolti teisingai paleisti vilkėlį. Pažvairavęs jis visą dėmesį sutelkė į žaislą ir sulaikęs kvapą tįptelėjo už virvutės. Vilkelis praskriejo per stalą, garsiai kaukštelėjo į medaus stiklainį, atšoko ir kad kiek būtų pliumptelėjęs į pieną – laimė, Ijanas spėjo pačiupti. Kramsnodamas skrudintą duoną, jis rankos mostu parodė Eidanui, kad tas duotų virvutę jam. Suvyniojo ir mikliai paleido vilkėlį suktis į patį stalo vidurį. Eidanas išsižiojęs iš nuostabos žiūrėjo į jį lyg užkerėtas, o kai žaislas pasiekė stalo kraštą ir nukrito ant grindų, nėrė po stalą.

– Ne, to nepadarė joks žvėris, – rydamas kąsni, tvirtai ištarė Ijanas. – Įtartinai lygūs žaizdos kraštai. Kažkas bus kiaušę užpuolęs peiliu ar kardu.

Džeimis pakėlė akis nuo kiek prisvilusio kepintos duonos krašto.

– Ar radai kūną?

Purtydamas galvą, Ijanas sukikeno.

– Ne. Negyvėlių būtų suėdusi, jokių kūno likučių aš neradau.

– Kiaulės ėda bet kaip, – neatlyžo Džeimis. Ne itin noriai atsikando prisvilusios duonos ir, sukaupęs drąsą, kąsni nurijo.

– Manot, pasidarbavo indėnai? – įsiterpė Bobis. Mažylis Oris išvargo bandydamas nusiropšti naujam patėviui nuo kelių, taigi tas klusniai pasodino vaiką į jo mėgstamą vietą po stalą.

Džeimis ir Ijanas susižvalgė. Nuo mane apėmusios negeros nuojaautos paširpo oda.

– Vargu, – užginčijo Ijanas. – Vietiniai čerokiai ją puikiai pažįsta ir apeina lanku. Laiko vos ne piktąja dvasia.

– O kaip dėl iš šiaurės atklydusių indėnų su strėlėmis ir tomahaukais? – toliau spyrėsi Džeimis.

– O gal tai buvo pantera? – netvirtu balsu paklausė Eimė. – Tos juk ir žiemą medžioja, tiesa?

– Taip, medžioja, – pritariamai linktelėjo Džeimis. – Vakar pats mačiau didelės katės pėdsakus į viršų nuo Žaliojo upelio. Ei, girdėjot, ką sakiau?

Ir pasilenkęs po stalą įspėjo vaikus:

– Būkit atsargūs. – Tada atsitiesė ir pridūrė: – Žinoma, kiaušės neužpuolė pantera. Neabejoju, kad Ijanas geba atskirti nagų žymes nuo peiliu padarytos žaizdos. – Džeimis šyptelėjo, o Ijanas susilaikė neužvertęs

aukštyn akių, tik mandagiai linktelėjo, be susižavėjimo apžiūrinėdamas keptos duonos krepšelį.

Kažkodėl niekam nešovė mintis, kad mūsų kiaulę sužeidė kuris nors iš gūbrio ar Braunsвилio gyventojų. Ir nors vietinių presbiterijonų ir indėnų religinės pažiūros buvo visiškai skirtingos, ir vieni, ir kiti baltąją kiaulę laikė pragarą išpera.

O aš buvau linkusi jiems pritarti. Tas padaras kažkaip išsigelbėjo per didžiojo namo gaisrą. Išlindo iš savo kinio po pamatais ir, nepaisydama aplinkui skraidančių nuodėgulių, išsivedė ir savo jau ūgtelėjusius paršelius.

– Mobis Dikas! – jausmingai sušukau.

Nustebęs galvą pakėlė ir amtelėjo Rolas. Pažvelgė į mane savo geltonomis akimis, atsidūsėjo ir vėl patiesė galvą sau ant letenų.

– Koks Dikas? – mieguistai paklausė Džeimis. Paskui krenkšdamas pasirąžė, ranka pasitrynė veidą ir markstydamasis iš miegų įsmeigė į mane akis.

– Tik pagalvojau, ką man primena ta kiaulė, – paaiškinau. – Ilga istorija, apie vieną tokią banginį. Rytoj papasakosiu.

– Jei tik aš to rytojaus sulauksiu, – mestelėjo Džeimis ir nusižiovavo vos neišsinarindamas žandikaulio. – Kur viskis? O gal tu jį laikai vargšei ligonei? – Džeimis galva mostelėjo bobulės Maklaud link.

– Kol kas ne. Še.

Pagrabaliojau sau po kėdę ir ištraukiau užkimstą butelį.

Džeimis atsikimšo ir gurkstelėjo. Jo skruostai vėl parausvėjo. Dienomis jis arba medžiojo, arba kirto medžius. Bet net ir jo gyvybinės jėgos ėmė sekti, nes kassyk po pusę nakties praleisdavo šaldamas gūdžiam miške.

– Kiek tu dar taip? – paklausiau jo pusbalsiu, kad neprižadindčiau Higginsų – Bobio, Eimės, dviejų mažų berniukų ir dviejų Eimės svainių iš pirmos santuokos, prieš kelias dienas atvykusių į vestuves su penkiais vaikais iki dešimties metų. Visas šis būrelis dabar miegojo mažame kambarėlyje. Išvykus Maklaudų vaikinams, troboje pasidarė kiek erdviau, bet mudviem su Džeimi, Ijanui, jo šuniui Rolui ir bobulei Maklaud teko įsikurti ant grindų didžiajame kambaryje drauge su prie sienų sukrauta iš gaisro išgelbėta manta. Nenuostabu, kad tokiomis sąlygomis mane ištikdavo klaustrofobijos priepuoliai, o Džeimis su Ijanu tiek laiko praleisdavo miške. Ir ne tik dėl to, kad dairėsi svetimų, bet ir tam, kad įkvėptų šviežio oro.

– Jau neilgai, – patikino Džeimis, net krūptelėjęs nuo didelio gurkšnio stipraus viskio. Jei šiandien nieko neaptiksim...

Vidury sakinio jis stabtelėjo ir staiga pasisuko į duris.

Aš tai nieko neišgirdau, bet mačiau, kaip sujudėjo durų skląstis ir beveik iškart vidun įsiveržė ledinio oro gūsis, įsisukdamas man po sijonu ir sukeldamas žiežirbų pliūpsnį ugniakure.

Čiupau skudurą ir užgesinau, kol ugnis nepersimetė bobulei Maklaud į plaukus ir patalus. Kol gesinau liepsnas, Džeimis jau tvirtino sau prie diržo pistoletą, šovinius ir parakinę, pusbalsiu kalbėdamasis su Ijanu. Tas nuo šalčio išraudusiu veidu atrodė kažko susijaudinęs. Pabudęs iš snaudulio Rolas vizgindamas uodegą pynėsi Ijanui apie kojas, tarsi nekantraudamas leistis į nuotykių šalčio kaustomame miške.

– Tu verčiau lik troboj, šunie, – kasydamas lediniais pirštais Rolui už ausų pasakė Ijanas. – *Sheas!**

Šuo nepatenkintas suurzgė, pabandė prasmukti pro Ijaną, bet tas miotriai užtvėrė jam kelią koja. Džeimis apsivilko švarką ir pasilenkęs greito-siom pabučiavo.

– Užstumk skląstį, *a nighean*, – sušnibždėjo, – ir niekam, išskyrus mane arba Ijaną, durų neatidaryk.

– Ką? – dar bandžiau klausti, bet tiedu jau išėjo.

Naktis buvo speiguota ir giedra. Džeimis giliai atsidusęs įkvėpė ir nusi-purtė, kad pamiršus žmonos kūno šilumą, ugniakuro dūmus ir kvapą būtų lengviau prisitaikyti prie šalčio. Ledo kristalėliai, skverbdamiesi į kraują, nudegino plaučius. Uostinėdamas orą tarsi vilkas, gerdamas nakties gaivą, pasuko galvą į vieną, paskui į kitą pusę. Vėjo beveik nebuvo, bet iš rytų nuo didžiojo namo judanti oro masė buvo prakvipusi pelenais ir, kaip Džeimiui pasirodė, atsidavė krauju.

Krestelėjęs galvą Džeimis klausiamai pažvelgė į sūnėną. Ijanas, kurio siluetas juodavo violetinio dangaus fone, linktelėjo.

– Ten negyva kiaulė, – tyliai ištare. – Tiesiai už tetulės sodo.

– Eik tu? Nejau baltoji paršavedė?

Nuo tos minties Džeimiui dilgtelėjo širdyje. Tik štai klausimas – ims jis to padaro gailėti ar pradės iš džiaugsmo prie maitos šokinėti? Bet ne. Ijanas palingavo galva – Džeimis tą labiau pajuto, nei pamatė.

– Ne, ne tas pagiežingas gyvulys. Paršelis, gal iš praeitų metų vados. Kažkas paskerdė, bet mėsos atsiplovė tik porą gabalų nuo užpakalinės kojos, o didžiąją dalį iš to, ką paėmė, supjaustė mažais gabalėliais ir išmėtė ant tako.

Džeimis nustebęs apsidairė.

– Kas?

Ijanas gūžtelėjo pečiais.

– Ir, beje, dėde, kiaulę užkapojo ir išdarinėjo kirviu.

Džeimiui kraujas sustingo gyslose, vos nesustojo širdis.

* Ramiai! (*Geily k.*)

– Jėzau... – aiktelėjo, bet ne dėl to, kad jautėsi sukrėstas. Ne, greičiau jau dėl to, kad pasitvirtino ankstesni įtarimai. – Išėitų, jis?

– Taigi kad.

Abu tą žinojo, bet apie tai kalbėtis nenorėjo. Nepratardami nė žodžio, nuo trobos pasuko miško link.

– Ką gi... – Džeimis giliai įkvėpė, paskui iškvėpė – tamsoje pakibo baltas garų debesėlis. Jis tikėjosi, kad Arčis pasiims auksą, žmoną ir dings iš gūbrio, bet žinojo, kad to nebus. Arčis Bagas – iš Grantų klando, o Grantai garsėja kerštingumu.

Prieš kokius penkiasdešimt metų Freizeriai iš Glenhelmo pričiupo Arčį Bagą savo žemėje ir pasiūlė rinktis: arba netekti akies, arba dešinės rankos smiliaus ir vidurinio piršto. Susitaikęs su mintimi, kad be dviejų pirštų iš lanko šaudyti negalės, jis, nepaisant senyvo amžiaus, meistriškai įvaldė kirvį – ne prasčiau už kokią mohikaną.

Bet jau tikrai nepamiršo pralaimėtos Stiuartų bylos ir prarasto jakobitų aukso, per vėlai atsiūsto iš Prancūzijos, kurį išgelbėjo arba pagrobė – nelygu, kaip žiūrėti – Hektoras Kameronas. Trečdalį to lobio Kameronas atgabenė į Šiaurės Karoliną ir ten iš jo našlės Arčis Bagas tą auksą pavogė – arba grąžino teisėtam savininkui.

Bet ir su Džeimiu Freizeriu Arčiui nepavyko susitarti.

– Manai, yra pavojus? – nerimavo Ijanas.

Vyrai atsitolino nuo trobos ir, stengdamiesi laikytis arčiau medžių, pasuko link plačios pievos, kurioje iki tol stovėjo didysis namas. Purvino sniego fone dunksojo po nelaimės išlikęs kaminas ir pusė sienos.

– Tikiuosi, kad ne. Jei rimtai grasino, tai ko tiek ilgai laukė? – Mintyse Džeimis padėkojo Dievui, kad duklė ir jos mažyliai jau saugūs. Negyva kiaušė – ne blogiausia iš to, kas galėjo nutikti, bet iš Arčio Bago nežinia, ko gali sulaukti.

– Gal buvo kur išsibastęs? – spėliojo Ijanas. – Įtaisė žmoną saugioje vietoje ir grįžo tik dabar?

– Gal... – nutęsė Džeimis.

Logiška prielaida. Jei Arčis Bagas apskritai ką ir mylėjo, tai tik savo žmoną Murdiną, štai jau penkias dešimtis metų ištikimą bendražygę.

– Gal... – pakartojo Džeimis. *Ir vis dėlto...* Nuo tada, kai Bagai dingo, Džeimis instinktyviai juto į nugarą jam išmeigtą žvilgsnį. Ir tylą miške, kito-kią nei medžių ir uolų tylą.

Jis nepaklausė Ijano, ar šis aptiko kokių senojo medkirčio pėdsakų – jei nors kokių būtų likę, Ijanas tikrai būtų pastebėjęs. Kita vertus, jau daugiau kaip savaitę nesnigo, o iš anksčiau užsilikęs sniegas buvo murzinais lopais

nuklojęs žemę, daugelio kojų išstryptas. Džeimis pakėlė akis į dangų – regis, tuojau pradės snigti.

Atsargiai žengdamas apledijusiu takeliu, Džeimis kopė į nedidelę uolą. Dieną sniegas aptirpdavo, o naktį vanduo užšaldavo; nuo trobos stogo ir medžių šakų kybojo žvilgantys varvekliai, pripildantys virš miško plytintį dangų mėlynos priešaušrio šviesos; o vėliau, kylančios saulės spindulių sušildyti, krito žemėn aukso ir deimantų lašeliais. Dabar jau virto bespalviais ir, rankove užkliudžius kokią apledėjusį krūmą, skimbčiojo it stiklas. Užkopęs į patį viršų, Džeimis apmetė akimis proskyną.

Gerau jau. Užtikrintumas, kad Arčis Bagas čia neseniai pabuvojo, išsirutuliojo į vieną aiškią mintį, įkvėptą grandinės pasąmoningai suvoktų spėjimų.

– Būtų sugrįžęs nebent dėl dviejų priežasčių, – aiškino sūnėnui Džeimis. – Arba kad man atkeršytų, arba kad pasiimtų auksą – visą, kiek dar liko.

Džeimis davė Bagui aukso luitelį prieš tuodu su žmona išvydamas už išdavystę. Pusės to prancūziško aukso luitelio senyvai porai būtų užtekę nugyventi likusias dienas nors ir kukliai, bet šiltai ir jaukiai. Tik bėda, kad Arčis Bagas kuklumu nepasižymėjo. Kadaisė jis nuomojosi žemę Grantų šeimos valdose ir dėl to jam teko kuriam laikui savo puikybę susikišti į kišenę, nors... ilgai taip nebūtų tvėręs.

Ijaną mintis sudomino.

– Visą, kiek dar liko, – pakartojo Ijanas, žvelgdamas Džeimiui į akis. – Manai, auksą paslėpė kažkur čia? Iš kur galėtų pasiimti po to, kai ji išvareit?

Akis įsmeigęs į proskyną, Džeimis krustelėjo petimi. Namas jau neužstojo stataus aukštyrų vedančio takelio, kur dar visai neseniai buvo nuo elnių aukšta tvora aptvertas žmonos puoselėjamas sodelis. Dabar gi liko vos keli murzino sniego fone styrantys kuolai. *Nieko tokio*, pagalvojo sau Džeimis. *Ateis diena ir su Dievo pagalba užveisiu Klerei naują sodą.*

– Jei Arčis tik būtų norėjęs suvesti sąskaitas, tokią galimybę turėjo.

Iš viršaus Džeimis aiškiai matė užkapotą kiaulę: ant tako didelėje kraujo baloje juodavo maita. Nuvijęs šalin staiga galvon šovusią mintį apie Malvą Kristi, prisivertė mąstyti blaiviai.

– Taip, Arčis turėjo auksą paslėpti kažkur netoliese, – jau užtikrinčiau pakartojo Džeimis. – Jei būtų pavykę pasiimti visą auksą, seniai būtų pasipustęs padus. Bet jis laukė ieškodamas, kaip prisikasti prie lobio. Kadangi nepastebėtam to padaryti neišeina, bando prasimanyti kitų būdų.

– Tik štai klausimas: ta kiaulė... – Ijanas linktelėjo į beformę masę ant tako. – Pirma maniau, kad čia kokia gudrybė ar spąstai, bet ne. Patikrinau.

– Gal masalas?

Jei net ir Džeimis aiškiai užuodė kraujo kvapą, tai plėšrūnai juo labiau – jiems čia it kvietimas į puotą. Vos Džeimiui taip pagalvojus, kažkas šmestelėjo prie kiaulės maitos. Jis čiupo Ijanui už peties.

Dar vienas vos pastebimas judesys, ir mažas vikrus žvėrelis šmurkštelėjo už maitos.

– Lapė! – vyrai sutartinai šuktelėjo ir nusijuokė.

– O toji pantera nuo Žaliojo upelio? – klustelėjo Ijanas. – Vakar mačiau pėdsakus. Kas, jei Arčis sumanė ją prisivilioti ta kiaule ir pagrobti auksą, kol mes dorosimės su plėšria kate?

Sunerimęs Džeimis pažvelgė į trobą. Išvydę panterą, vyrai, ko gero, pultų jai iš paskos, bet moterys ir vaikai veikiausiai liktų viduje. Ir dar klausimas: kur paslėpti auksą tokioje tankiai apgyvendintoje vietovėje? Akys nukrypo į kiek atokiau nuo trobos dunksančią pailgos formos degimo krosnį, nenaudojamą nuo tada, kai išvyko Briana. Apimtas jaudulio Džeimis atsitiesė. Nejau... Negali būti, juk Arčis nugvelbdavo iš Džokastos Kamerono po luitelį kiekvieną kartą ir slapta atsinešdavo į gūbrį – vogti pradėjo dar gerokai iki Brianos išvykimo. Nors...

Ijanas įsitempė kaip styga ir Džeimis pasuko galvą, norėdamas sužinoti, ko jis taip. Iš pradžių nieko nepamatė, bet paskui suprato, ką išgirdo Ijanas. Kriuksėjimas, šnaresys, traškesys... Tarp apanglėjusių sudegusio namo nuolaužų kažkas sujudėjo, ir tada prašviesėjimas!

– Jėzau Kristau! – šuktelėjo ir taip sugriebė sūnėnui už rankos, kad tas net aiktelėjo. – Auksas po didžiuoju namu!

Baltoji kiaulė išlindo iš savo slėptuvės po griuvėsiais – didelė balkšva dėmė nakties tamsoje – ir, kraipydama į šonus galvą, uodė orą. Tada nuožmiai kriuksėdama leidosi ropštis į kalvą.

Stebėdamas ją, Džeimis kone susijuokė.

Gudročius Arčis Bagas auksą slėpė po didžiojo namo pamatais, įsmukdavo ten nutaikęs progą, kai baltoji kiaulė išlisdavo pasivaikščioti. Niekas kaip gyvas nedrįstų brautis į jos valdas – geresnės sargės nė nerasi. Akivaizdu, Bagas manė, kad susiruošęs išvykti galės auksą pasiimti tokiu pat būdu, po luitelį per kartą.

Bet namas sudegė, apanglėjusios sijos užvertė pamatus ir prisikasti prie lobio neatkreipiant dėmesio pasidarė itin sunku ir sudėtinga. Ir tik dabar, kai vyrai surinko ir išnešė didžiąją nuolaužų dalį – taip paskleisdami suodžius ir anglis po visą lauką, – atsirado galimybė nepastebėtam pasiimti lobį.

Kita vertus, juk žiema. Ir nors baltoji kiaulė – ne lokys ir žiemą neužmiega, ji vis dėlto retai išlisdavo iš jaukaus savo migio. Nebent kai alkis išvydavo laukan.

Išgirdęs nuo takelio atsklindantį šnarpštimą ir kriuksėjimą, Ijanas krūptelėjo. Jį net pykino nuo pasišlykštėjimo.

– Kiaulės delikatumu nepasizymi, – suniurnėjo Džeimis. – Užėjusios kokią maitą, nedvejodamos suėda.

– Bet čia gali būti jos pačios atžala!

– Neretai ir gyvus paršelius suėda, ką jau kalbėti apie maitą.

– Ša...

Džeimis tuojau pat nutilo, akių neatitraukdamas nuo gaisravietės, kurioje kadaise stovėjo gražiausias šių apylinkių namas. Jis neapsiriko. Iš už namuko prie upokšnio pasirodė tamsi figūra, atsargiai sėlinanti slidžiu takeliu. Įnikusi į siaubingą puotą, kiaulė nepastebėjo apsiaustu vilkinčios žmogystos, nešinos lyg ir maišu.

Durų skląščio dar neužstūmiau, tik užrakinau Rolą ir išėjau laukan įkvėpti gryno oro. Džeimis su Ijanu ką tik dingo už medžių, o aš nerimau-dama apmečiau akimis tarpumiškę ir priešais juoduojančią miško tankmę, bet ko nors neiįprasto nepastebėjau. Nė menkiausio judesio, garso ar šlame-sio. Svarsčiau, ką tokio galėjo aptikti Ijanas? Nepažįstamus pėdsakus? Tada aišku, ko taip skubėjo – tuoj pradės snigti.

Mėnulis slėpėsi už debesų, dangus nusidažė sodria rožine ir pilka spal-vomis, ištryptoje žemėje bolavo seno sniego lopinėliai. Gal kaip tik dėl to atrodė, kad ore sklaidosi keistas balzganos miglos šydas, o daiktai išplau-kusiais kontūrais plevena joje tartum piešiniai ant stiklo. Apdegę didžiojo namo griuvėsiai tolimajame tarpumiškės krašte iš tokio atstumo labiau pa-nėšėjo į milžinišką suodino nykščio atspaudą. Jutau besiantinančio snygio neišvengiamumą, apie jį bylojo ir prislopintas ošimas pušų viršūnėse.

Nusileidę iš kalnų su bobule Maklaudų vaikinai pasakojo, kaip sunku buvo įveikti aukštas perėjas. Greičiausiai po dar vienos smarkios pūgos lik-sime atkirsti nuo pasaulio iki pat kovo, gal net balandžio.

Čia prisiminusi savo pacientę, dar sykį apsidairiau po laukymę ir ranką padėjau ant skląščio. Braižydamasis prie durų inkstė Rolas, todėl grįžtant vidun teko keliu bakstelėt jam snukin, kad pasitrauktų.

– Ramiai, šunie, – daviau komandą. – Jiedu tuoj sugrįš.

Gailiai suinkštęs Rolas nesitraukė nuo durų ir pindamasis man tarp kojų taikėsi išsprukti laukan.

– Ne! – riktelėjau vydamą Rolą šalin, kad užstumčiau skląstį. Dusliai dzingtelėjęs, stojo vieton, o aš trindama sustirusias rankas priėjau prie ugniakuro. Užvertęs galvą šuo taip sielvartingai užkavė, kad mane visą nukrėtė šiurpulis.

– Ko dabar? Ša! – sunerimusi aprėkiau Rolą.

Triukšmas pažadino kažkurį iš vaikų ir tas nubudęs pravirko. Išgirdau, kaip mieguistu balsu ramindama mažylį motina vėl jį apklostė. Prisėdusi čiupau Rolui už nasrų ir suspaudžiau, kol tas dar neužkaukė. Sudrausminus šunį, reikėjo pažiūrėti, ar nebus pažadinęs bobulės Maklaud. Ji gulėjo nejudėdama, akys vaškiniame veide užmerktos. Kažkaip savaime skaičiuodama sekundes laukiau, kol pasikels jos krūtinės ląsta. Šešios... septynios...

– Velniai rautų! – nusikeikiau supratusi, kas nutiko.

Greitosiomis persizegnojusi, keliais prišliaužiau prie jos, bet ir iš arčiau apžiūrėjusi nepastebėjau nieko, ko dar nebuvau mačiusi. Iki paskutinio atodūσιο ji stengėsi nekelti rūpesčių, numirė tykiai ir nepastebimai per tas kelias minutes, kai mano dėmesys buvo nukrypęs kitur.

Rolas jau nebekaukė, tik nerimdamas blaškėsi po trobą. Uždėjau ranką ant įdubusios velionės krūtinės. Nesistengiau suteikti pagalbos ar nustatyti diagnozės – šaukštai po pietų. Tiesiog... pripažinau faktą, kad moteris, kurios vardo taip ir nesužinojau, išėjo anapus.

– Ką jau čia... Ilsėkis ramybėje, vargše siela, – ištariau pusbalsiu ir pritūpusi ėmiau svarstyti, ką toliau daryti.

Pagal kalniečių papročius, kam nors mirus, reikia plačiai atverti duris ir leisti velionio sielai iškelti. Dvejojama pirštų krumpliais pasitryniančias lūpas. Ar siela galėjo ištrūkti laukan man grįžtant į trobą? Vargu.

Galimas daiktas, kai kas sakytų, kad turint omeny atšiaurų Škotijos klimatą, tam tikromis aplinkybėmis leistina šiokia tokia veiksmų laisvė, bet ir pati žinojau, kad ne šiuo atveju. Lietus, sniegas, lijundra, vėjas... kalniečiai visada atlapoja duris ir taip laiko jas ištisas valandas, kad iškeltų vėl. Tiki, kad tam sutrukdžius siela virs vaiduokliu ir amžiams liks tuose namuose. Ne itin maloni perspektyva, juolab kad dauguma aplinkinių trobelių labai ankštos.

Nubudo mažylis Oris; girdėjau, kaip linksmi, vis atkartodamas patėvio vardą, po nosim niūniuoja:

– Baaaaa bi, baaaaa bi, BAAA bi...

Nugirdau tylų mieguistą krenkštelėjimą, paskui Bobio šnibždesį.

– Prispyrė siusiuko? Nori ant puoduko, *acooshla*?

Tas geiliškas meilus žodelis *a chuisle*, reiškiantis „mielasis“, nenorom privertė šyptelėti. Sujaudino ir pats žodis, ir tai, kaip neįprastai nuskambėjo ištartas Bobio dorsetišku dialektu. Vėl nerimastingai suinkštė Rolas, primindamas, kad man jau laikas imtis darbo.

Jei už poros valandų Higinasai ir jų giminaičiai nubudę ant grindų aptiks numirėlę, sutriks jų dvasinė pusiausvyra, pasijus įžeisti, kad nepaisoma jų

teisingumo supratimo. Ir kas gi išliktų ramus vien pagalvojęs, kad svetimo žmogaus dvasia, galimas daiktas, su visam apsigyvėns šiuose namuose? Pikta lemiantis ženklas ir jaunavedžiams, ir visiems ateinantiems metams. Dar ir Rolas nerimo, numirėlė akivaizdžiai jį gąsdino, o aš baiminausi, kad tuoj ant kojų sukels visus namus.

– Gerai jau, – burbtelėjau. – Eikš čionai, šunie.

Ant kablo prie durų, kaip paprastai, kabėjo sutrauktos vadelės, kurias reikėjo pataisyti. Atsirinkusi tvirtų vadelių gabalą, pasidariau pavadėlį ir užmečiau Rolui ant sprando. Beprotiškai nudžiugęs šuo taip veržėsi laukan, kad trukdė atidaryti duris. Bet džiaugsmas tuoj išblėso, kai nusitempiau jį ir pristatytą prie trobos sandėliuką ir paskubom pririšau prie lentynas laikantčio stulpo, o pati grįžau trobon bobulės Maklaud kūno.

Prisiminusi Džeimio perspėjimus, prieš įeidama į trobelę apsižvalgiau, bet aplinkui tyvyrojo gūdi nakties tylą, net medžių ošimas jos netrikdė.

Vargšė moteris negalėjo sverti daugiau nei kokius septyniasdešimt svarų. Pro odą kyšojo raktikauliai, o pirštai labiau priminė sausas šakeles.

Vis dėlto pakelti septyniasdešimt svarų negyvo – tikrąja šio žodžio prasme – svorio aš nepajėgiau. Teko nutraukti nuo kūno antklodę ir panaudoti vietoje rogių. Murmėdama maldas pramaišiu su prakeiksmiais, ištempiau kūną iš trobos. Nepaisant, kad spaudė šaltis, kol nutempiau ją į sandėliuką, prakaitavau ir dusau.

– Na štai, dabar jūsų dvasia, kad iškeliautų, turės laiko į valias, – murmėjau sau po nosimi. Tada atsiklaupusi patvarkiau kūno padėtį ir apdenčiau improvizuotomis įkapėmis. – Labai abejoju, kad persikūnijusi į vaiduoklį panorėtumėt apsigyventi šiame sandėliuke.

Iš po pusiau primerktų moters vokų baltavo siauras ruoželis. Tarsi bobulė Maklaud bandytų atsimerkti ir paskutinį kartą pažvelgti į pasaulį, o gal, kad pamatytų greta pažįstamą veidą.

– *Benedicite**, – sušnibždėjau ir švelniai užmerkiau jai akis. Svarsčiau, ar kada nors ir man kas svetimas padarys tokią paslaugą. Visai tikėtina. Nebent tik...

Džeimis kadaise man sakė, kad vyks į Škotiją pasiimti savo spausdinimo mašinos, o tada sugrįš kovoti. *O jei negrįžtume?* – mintyse pasigirdo bailus tylutėlis balselis. *Jei pasiliktume Lalibroche?*

Nors tokia galimybė viliojo – idiliški šeimos gyvenimo vaizdeliai gimiinių ir artimųjų apsuptyje, ramus senatvės laukimas be nuolatinės baimės dėl suirutės, bado ir smurto, – žinojau, kad to nebus.

* Išėkis ramybėje (*lot.*).

Nebuvau tikra, ar teisus buvo Tomas Vulfas, tvirtinęs, kad namo sugrįžti – į praeitį – neįmanoma. *Ir iš kur man žinoti?* – pagalvojau su kartėliu. Juk pati niekada neturėjau namų, į kuriuos galėčiau sugrįžti. Be to, pernelyg gerai pažinojau Džeimį. Atidėjęs į šalį idealus, o jų turėjo ganėtinai, nors ir gana pragmatiškų, teko pripažinti, kad Džeimiui, kaip tikram vyrui, reikėjo veiklos. Ne tik darbo, kad užsitikrintų pragyvenimą, bet tikrai rimtos veiklos. Darbas. Aš kuo puikiausiai tą skirtumą suvokiau.

Žinoma, šeima Džeimį priimtų su džiaugsmu, bet nebuvau tikra, ar taip pat apsidžiaugtų dėl manęs. Nors gal ir neskubėtų kviesti egzorcisto, kad išvartytų šėtoną. Šiaip ar taip, tiesa tokia: Džeimis jau nebuvo Lalibrocho lerdas ir dar sykį juo netaps.

...ir niekas ten jo nebeatpažins, sukuždėjau apiplaudama intymias bobulės Maklaud kūno vietas. Keista, bet nebuvo tokios jau suvytusios; ko gero, nebuvo tokia sena, kaip aš maniau. Kelias paskutines dienas ji nieko nevalgė, o ir pomirtinis kūno atsipalaidavimas didesnės įtakos neturėjo... vis dėlto kiekvienas nusipelno į kapą atgulti švarus.

Stabtelėjau. Verta dėmesio mintis, tik ar galėsime ją palaidoti? O gal taip ir liks gulėti tarp mėlynių uogienės stiklainių ir džiovintų pupelių maišų iki pat pavasario?

Aptvarkiusi jai drabužius, prasižiojau ir pūstelėjau. Norėjau pagal iškvėptus garus nustatyti temperatūrą. Besiartinantis snygis bus tik antras rimtesnis šią žiemą, o ir tikrų šalčių dar nebuvo. Paprastai speigai spusteli antroje vasario pusėje. Jei žemė dar giliai neišalus, gal ir pavyks vargšėlę palaidoti – su sąlyga, kad vyrai nukas sniegą.

Kol tvarkiausi, Rolas nurimęs gulėjo šalia, bet staiga atmetė galvą ir parstatė ausis.

– Ko dabar? – sunerimusi paklausiau ir vis dar klūpomis pasisukau į praviras sandėliuko duris. – Kas tau?

– Čiumpam dabar pat? – šnibždomis paklausė Ijanas. Nuleido ranką ir lankas nuo peties be garso nuslydo jam į delną.

– Ne, tegul pirmiau suranda auksą, – mąsliai ištare Džeimis, svarstydamas, ką daryti su netikėtai vėl pasirodžiusia žmogysta.

Tik jau nežudyti. Taip, per judviejų su žmona išdavystę būta daug bėdos, bet Džeimio šeimai pakenkti jie nenorėjo – bent jau iš pradžių. Ar galima jį laikyti tikru priešu? Kad ir kaip ten būtų, Džeimio teta Džokasta turėjo ne daugiau, jei ne mažiau, teisių į tą auksą nei Arcis.

Džeimis atsiduso ir uždėjo ranką ant diržo, prie kurio buvo prikabinintas pistoletas ir durklas. Antra vertus, negalima leisti Bagui dingti su auksu,

o ir šiaip išvyti nepavyks. Likęs laisvėje, toliau kenks. Tik ką daryti, kai jį sučiups? Čia tas pat, kas maiše laikyti gyvatę. Bala nematė, dabar svarbiausia jį sučiupti, tada bus aiškiau, ką toliau su juo daryti. Gal net pavyktų kaip nors susitarti...

Žmogysta prisikasė prie juoduojančių namo pamatų, nerangiai laviruodama tarp akmenų ir apanglėjusių rąstų; tamsus apsiaustas kilnojosi nuo vėjo gūsių.

Staiga pradėjo snigti. Ore iš lėto dideliais kąsniais sukosi snaižės – tarsi krintančios ne iš dangaus, o atsiradusios iš niekur. Be garso krito ant veido, aplipino blakstienas. Džeimis ranka nubraukė sniegą ir pamojo Ijanui.

– Užeik jam iš nugaros, – pašnibždėjo Džeimis. – Jei puls bėgti, kad sustabdytum, paleisk jam pro šalį strėlę, bet pats laikykis atokiau. Aišku?

– Tu pats laikykis atokiau, dėde, – pusbalsiu atsakė Ijanas. – Vos priartėjus per šūvio atstumą, nuneš tau galvą kirviu. Neturiu jokio noro paskui aiškintis tetulei Klerei.

Džeimis atsikrenkštė ir stumtelėjo Ijaną šalin. Tada užtaisė pistoletą, atlaužė gaiduką ir ryžtingai nėręs į sniego skraistę pasuko savo namo griuvenų link.

Kartą matė, kaip Arčis iš kokių dvidešimties pėdų kirviu nudobė kalakutą. Tiesa ta, kad ir šūviai iš daugumos pistoletų apytikriai tokiu pat atstumu pasiekia taikinį. Tik kad jis, Džeimis, nieko žudyti neketina. Kilstelėjo pistoletą.

– Arči!

Į Džeimių nugarą stovėjusi žmogysta susilenkusi graibė pelenus ir anglis. Išgirdus šūksnį, sustingo, bet atsitiesti neskubėjo.

– Arči Bagai, – vėl pašaukė Džeimis, – ateik, reikia pašnekėt!

Žmogysta staiga atsitiesė ir atsisuko priekiu; akinamas žybsnis nušvietė krintantį sniegą. Tą pat akimirką aštrus skausmas nutvilkė Džeimiui šlaunį ir jis susverdėjo.

Jei ne begalinė nuostaba, būtų parkritęs. Džeimis nežinojo, kad Arčis Bagas moka šaudyti iš pistoleto, juo labiau taip tiksliai nusitaikyti ir dar kaire...

Taikydamasis Džeimis priklaupė ant vieno kelio sniege, o tada suprato: tamsi figūra taikosi į jį iš kito pistoleto. Ir jau ne kaire ranka, o tai reiškia...

– Jėzau, Ijanai!

Ijanas matė, kaip Džeimis parklupo, pastebėjo ir antrą pistoletą. Dėl vėjo ir sniego Džeimis neišgirdo strėlės zvimbimo – toji stebuklingai atsirado tarsi iš niekur ir įsmigo žmogystai nugaroje. Juoda figūra žengė dar porą žingsnių ir it pakirsta žnektelėjo, o Džeimis šlubuodamas leidosi prie jos bėgti.

– O Dieve, ne! – šaukė nebeatpažindamas savo balso.

Pūgą ir nakties tamsą perskrodė šaižus riksmas, paskui pro Džeimį tarsi neaiški dėmė pralėkė Rolas. Kas jį išleido? Iš už medžių nuaidėjo šautuvo šūvis. Kažkur netoliese šaukdamas šunį riktelėjo Ijanas, bet Džeimis neturėjo kada dairytis. Šlubuodamas brovėsi pro pajuodavusių akmenų krūvas, klupinėjo, slidinėjo šviežiai iškritusiame sniege; sužeista koja degė ir šalo vienu metu, bet argi dabar svarbu?

– Meldžiu, Dieve... Ne!

Prisikasęs prie juodai vilkinčios figūros, krito ant kelių ir abiem rankom apkabino. Džeimis jau žinojo. Pamatęs ginklą dešinėje, viską suprato. Ne visus pirštus turėjęs Arčis dešine iššauti negalėtų. O Dieve, ne...

Džeimis apvertė ją, jausdamas, kaip nedidukas kūnas, nevaldomas ir vis sunkesnis, pakimba jo rankose – kaip ką tik sumedžiotą elnią. Nusmaukęs gobtuvą, bejėgiškai paglostė minkštą apvalų Murdinos Bag veidą. Delnu pajuto jos kvėptelėjimą. Gal vis dėlto... bet čiuopė ir strėlės kotą. Strėlė pervėrė jai kaklą, iš gargaliuojančios gerklės veržėsi kažkas šlapio; Džeimio delnas taip pat buvo šiltas ir šlapias.

– Arči? Man reikia Arčio, – sugergždė Murdina. Ir mirė.